

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLIV | NÚM. 2252
2,90€ | 20 NOVEMBRE 2022

© Vatican Media

Un home i una nena, d'origen migrant, a la cerimònia de l'Estadi Nacional de Bahrain.

Diàleg i trobada a Bahrain

El Papa aprofundeix en el missatge
de la fraternitat de la família humana

P 3, 8-11

Pablo Márquez Caraballo,
organista de la catedral
de València

P 20-22

«L'orgue
està de moda»

ràdio estel

Sense distància

amb Ignasi Miranda
Cada dia de 18 h a 18:45 h

www.radioestel.cat

SEGUEIX-NOS

Download on the
App Store

BAIXA A
Google Play

Diàleg, comunió i cura

El papa Francesc, des de l'inici del seu pontificat, convida a sortir a l'encontre de les perifèries, tal com ell mateix fa en els seus viatges apostòlics a països allunyats del centre, en situació de pobresa o violència, on el catolicisme és una minoria.

El darrer viatge ha estat del 3 al 6 de novembre al petit regne de Bahrain, país de majoria àrab situat al golf Pèrsic. El lema del viatge, extret de l'Evangeli de sant Lluc, ha estat «Pau a la terra als homes de bona voluntat».

Un viatge marcat per la voluntat de diàleg amb l'islam, per l'ecumenisme entre els mateixos cristians i per l'atenció i la cura als migrants. De fet, la majoria de catòlics al país asiàtic són migrants, com ens explica el nostre corresponsal a Jerusalem, PJ Armengou, en l'ampli reportatge que publiquem sobre el viatge de Bahrain.

En el nostre món global, els grans reptes de present i de futur també s'han d'afrontar de manera global, i en aquest sentit l'aportació de les religions és de vital importància. D'aquí que el papa Francesc tingui molt present el diàleg interreligiós, en aquest cas amb l'islam.

Aquesta obertura a l'altre és fonamental, especialment en un temps de tancament i d'identitarisme, com veiem en la crisi d'Ucraïna, on s'enarbora el cristianisme com a justificació de la guerra. David Jou, físic i poeta, president de la Fundació Joan Maragall, ens

alerta en una entrevista aquesta setmana del perill de viure el cristianisme des de la vessant identitària, d'afirmació i de conquesta.

També ho fa el periodista Lluís Foix, a les pàgines d'anàlisi: «Els partits d'extrema dreta a pràcticament tots els països europeus guanyen molts vots advertint del perill del "gran reemplaçament", una teoria conspirativa que difon la idea que la població blanca i cristiana occidental està sent sistemàticament substituïda per pobles no europeus, especialment àrabs, berbers, llevants i africans subsaharians.»

Com diu Foix, els pobles purs, afortunadament, no existeixen i les societats multiculturals són inevitables. Per tant, no hi ha cap altre camí a recórrer que el del coneixement i amor de la pròpia tradició, la comunió interna, la cura de les persones més necessitades i el diàleg i l'obertura a l'altre. Tenim molts reptes mundials sobre la taula, i les religions no poden quedar-ne al marge.

Durant la clausura del Fòrum de Bahrain, el dia 4, en diàleg amb líders cristians i d'altres religions, el Papa va recordar que les persones religioses rebutgen la violència i l'odi, i va carregar contra la «blasfèmia de la guerra i de l'ús de la violència». «No n'hi ha prou amb proclamar que una religió és pacífica; hem de condemnar i aïllar els autors de violència que abusen del nom de Déu», va dir el Papa.

Subscriu-te a l'e-Butlletí

Ara, si ho vols, ens podem veure cada dia. Rep cada matí una selecció de continguts d'informació i cultura religiosa. Subscriu-t'hi ara! catalunyacristiana.cat

Contingut

03

Editorial

05

La setmana

06

Opinió

08

En primer pla

13

Vida eclesial

24

Educació i Família

27

Entrevista

30

Carta dominical

32

Bíblia

34

Litúrgia

36

Espai lectors

38

Cultura

46

Agenda

47

Des del carrer

David Jou, president de la Fundació Joan Maragall

PÀGINA 27-29

14-15
P. Jaume Clotet, una figura a reivindicar

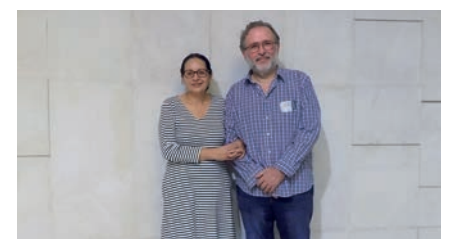
Adolfo Roitman, curador dels manuscrits del mar Mort i director del Santuari del Llibre

PÀGINA 38-39

Juan José Gallego, in memoriam

PÀGINA 26

47 Jordi Soriano, nou president
de l'Acció Catòlica Obrera (ACO)

La setmana en tuits

CARLES SANMARTÍN
@CARLESSANMASISO

Prevere de Lleida

Tenim un nou company prevere a la Unitat Pastoral Pilar-Magdalena, provinent de Guinea Equatorial. Benvingut, Mn. Norberto!

EDUARD IBÁÑEZ
@EDUARDIBAN

Adjunt al representant personal del copríncep episcopal d'Andorra

Crida del president de la Unió Africana davant la COP27: cal complir els compromisos financers dels països rics i contaminants en favor dels països pobres, poc responsables del canvi climàtic. 600 milions d'africans encara no tenen accés a l'electricitat!

MIREIA D. B.
@HOLAIQUETAL

Comunicadora

En un país normal amb recursos, JA Bayona portaria a la pantalla Ventura Gassol, Pau Casals, Conxita Badia etc., amb guió d'Albert Sánchez Piñol, l'èpica operació de salvament de l'art català durant la guerra civil fins que una part arriba a París per ser a l'exposició universal...

JOAN MARIA PIQUÉ
@JOANMARIAPIQUE

Periodista

Cada cop que una escola concertada es perd, perdem un tros de vitalitat i del pluralisme del país. Hauríem de tenir un sistema educatiu on coexistissin propostes diferents dins dels marges acordats, i la gent pogués triar. No em sembla una bona notícia

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Arrels demana ajuda

Arrels Fundació no podrà atendre ningú més si la seva situació econòmica no millora. Els seus responsables van explicar el 10 de novembre que, a finals d'any, l'entitat es trobarà en números vermells i, per tant, haurà de retallar serveis. Així ho va explicar el director, Ferran Busquets, en una roda de premsa en què va demanar el suport de la ciutadania, compa-reixença que va seguir Ràdio Estel en els seus espais informatius. Busquets va dir que, «davant d'aquest deute a llarg termini, si es redueix despesa, es reduirà atenció».

La inflació ha disparat els comptes de l'entitat, que preveu tancar el 2022 amb un dèficit de més de 700.000 euros. Per exemple, la factura de la llum, el gas i l'aigua s'ha encarit en 100.000 euros més que l'any passat, mentre que el manteniment dels pisos ha pujat un 8%. Per contra, han caigut les donacions en més de 200.000 euros en relació amb el 2021. Els responsables d'Arrels esperen almenys revertir 400.000 euros de dèficit no previstos. Des de finals de gener, la fundació valorarà quina és la situació final per prendre decisions més dràstiques.

Zoom

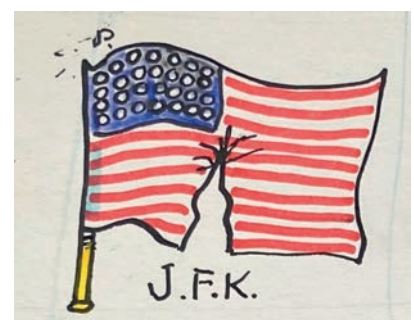
EDUARD BRUFAU

El 18 de novembre es va clausurar la COP27, que s'ha celebrat a la localitat egípcia de Sharm al-Sheikh. El Vaticà hi ha participat per primera vegada representat pel cardenal Pietro Parolin, secretari d'Estat de la Santa Seu, que va demanar prendre's seriosament els quatre pilars dels Acords de París: migració, adaptació, finançament i pèrdues i danys. Ara caldrà veure com s'apliquen i quins efectes tenen els acords presos en aquesta cimera pel clima.

L'efemèride de la setmana

22 de novembre del 1963:
 el president dels Estats Units, John F. Kennedy, és assassinat a Dallas

PUNT DE VISTA

Cadena de Pregària per les Vocacions

La Cadena de Pregària per les Vocacions és una bonica iniciativa de les delegacions de Vocacions dels bisbats catalans que van tenir molt clar que volien seguir la invitació de l'Evangelí: «La collita és abundant, però els segadors són pocs. Pregueu, doncs, a l'amo dels sembrats que hi envii més segadors» (Mt 9,37-38). I fou així com es va decidir que, durant tot el mes de novembre, els deu bisbats catalans pregarien, ininterrompudament, per les vocacions, prenent cada bisbat tres dies diferents.

Durant aquests dies es vol fer visible a les parròquies, comunitats religioses, institucions d'Església o a les cases particulars, que som una comunitat creient que confia en el Senyor. Hem de fer present que la manca de vocacions que vivim a la

nostra Església no és culpa de Déu. Perquè Déu ens continua cridant a redescobrir el nostre baptisme i sentir-nos enviats a l'apassionant aventura de ser missioners de l'Evangelí enmig del nostre món. Aleshores, si no és culpa de Déu, la manca de vocacions, de qui és la culpa? I, evidentment, aquesta recau sobre nosaltres, els homes i dones dels nostres bisbats que han perdut la capacitat d'escoltar. I això és el què pretén la Cadena de Pregària per les Vocacions. Crear les condicions de possibilitat perquè els cristians d'avui tornin a situar la crida de Déu al centre de les seves vides. I és que, quan una comunitat cristiana es constitueix en comunitat que prega, d'una banda desobreix que la promoció de les vocacions és tasca de tots els batejats

MN. JOAN SOLER I RIBAS

Delegat de Pastoral Vocacional de Girona

i, de l'altra, li està dient a Déu que necessita sentir de nou el seu Amor.

Per això, el lema d'enguany és tan encertat: «Aixeca't i sigues testimoni.» És una invitació a fer un pas més i a no tenir por de viure dempeus. Perquè és dempeus que Déu ens vol. És dempeus que ens podem acostar als marges dels camins per ajudar-ne d'altres a aixecar-se, com ens va ajudar Déu a nosaltres. I així, sent testimonis valents de la misericòrdia de Déu, podem tornar a escoltar una veu que ens diu, senzillament: «Ves, ven tot el què tens i dona-ho als pobres. Després vine i segueix-me.» Què esperes?

El lema d'enguany és «Aixeca't i sigues testimoni»

JOSEP M. MARGENAT S.I.

Centre d'espiritualitat ignasiana de Manresa

Ho vaig sentir en referència al filòsof marxista i ateu, amic de Moltmann, a Tübingen, interessat per la religió. Era jueu: Ernst Bloch (1885-1977). Havia fugit de l'Alemanya (democràtica?). Va escriure una imprescindible enciclopèdia sobre les esperances al llarg de la història, sobre l'ateisme en el cristianisme, sobre la teologia de la revolució i molts temes més. D'ell és la seva descripció dels quatre carismes per a un poble en marxa. Diu una cosa semblant a sant Pau en el capítol 12 de la primera als de Corint.

Per a un poble en marxa, una Església, una escola, un cos polític, calen carismes diferenciats. En l'essencial són quatre: el profètic, el cantor, el mèdic i el regi. Anem per parts.

Tot poble en marxa requereix que algú —persona, col·lectiu, pot-

PENSANT-HO MILLOR

Poble en marxa

ser una organització—tingui una visió i sàpiga acanalar l'esdevenidor d'aquest poble cap a aquesta visió. Si falta aquest carisma, el poble es pot corrompre, estancar i sentir-se perdut, bloquejat o desbordat. En el bloqueig es corrompen les millores energies. El carisma pot ser tranquil o salvatge (equivalent a rústic, silvestre, sense judici pejoratiu), de ciutat o de camp. El carisma és necessari. Algú n'ha d'indicar el camí.

En la societat moderna se'n diu de vegades lideratge. Hi ha lideratges educatius i eclesials. De vegades es troben a faltar. La profecia

Moisès és capaç de veure que el poble ha de sortir de l'esclavitud

de Moisès n'és el prototip. Potser no era ni jueu, sinó un egipci vingut a menys, com pensa Sigmund Freud. D'altres pensen que era un privilegiat d'origen esclau, encara que desclassat en amunt, que havia optat pels oprimits, els hebreus, i s'havia fet com ells.

Moisès, en tot cas, és capaç de veure que el poble ha de sortir de l'esclavitud. Se'n diu èxode. Hi ha un petit problema. Moisès és tartamut i no en sap o no pot parlar. Moisès ho diu des del primer moment. Però vet aquí Aron i Maria, els seus germans, que en seran veu, cadascun amb un accent, més femení en el cas de Maria, per comunicar al poble allò que ha vist el profeta. El profeta pot ser tartamut, incomprendible. El seu anunci del que vindrà pot no ser comprès a la primera, per tothom.

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

La decisió de la jove de Natzaret

Coincidint amb la solemnitat de Jesucrist, Rei de tot el món, amb la qual cloem l'any litúrgic, se celebra avui a cadascuna de les diòcesis del planeta la Jornada Mundial de la Joventut (JMJ). El missatge del papa Francesc per a aquesta Jornada prepara la trobada internacional que tindrà lloc a Lisboa el proper mes d'agost, en la qual el Papa es trobarà amb joves catòlics de tot el món.

Sant Joan Pau II va iniciar el seu pontificat dient als joves: «Vosaltres sou l'esperança de l'Església; vosaltres sou la meua esperança!» I motivat per aquesta esperança, va establir una trobada mundial de joves, amb el desig de fer arribar als joves la persona i l'Evangeli de Jesús. Sovint es diu que a les esglésies només s'hi veuen rostres de gent gran. Això no passa a totes les parròquies de la diòcesi. En qualsevol cas, a la casa del Senyor tots hi són benvinguts i uns no són més rellevants que els altres. No jutgem si són pocs o molts. Entre les joves generacions afloren moltes inquietuds i una, de la qual no es parla gaire, és la inquietud espiritual. Això es fa ben palès a la JMJ on participen milions de joves.

El papa Francesc també ha dedicat als joves una atenció preferent durant tot el seu pontificat. En el missatge que els adreça amb motiu d'aquesta Jornada els convida a imitar l'actitud, la decisió i la justificada pressa de Maria, la jove de Natzaret, quan va anar a ajudar la seva cosina Elisabet (cf. Lc 1,39). El Sant Pare explica que la Verge Maria, després de l'Anunciació, en lloc de centrar-se en si mateixa, en les preocupacions i angoixes ocasionades per la seva nova condició, va optar per ocupar-se de la

seua cosina.

La Verge Maria és activa, un exemple de jove en moviment, imatge de l'Església en camí, ja que, amb l'anunci impactant de l'àngel, no es va atordir. Es va aixecar i es va posar en marxa, perquè estava segura que els plans de Déu eren el millor projecte possible per a la seva vida. El Papa afirma que «Maria es va convertir en el temple de Déu, imatge de l'Església que surt i es posa al servei dels altres, l'Església portadora de la Bona Notícia».

El papa Francesc diu als joves que, encara que no puguin resoldre tots els problemes del món, potser sí que poden afrontar els més propers. I els recorda que a la Mare Teresa de Calcuta li van dir una vegada: «El que vostè fa és només una gota a l'oceà.» I ella va respondre: «Si no ho fes, l'oceà tindria una gota menys.» El Sant Pare afegeix que la «pressa bona» sempre ens empeny cap amunt i cap als altres. Al final del missatge, convoca els joves a la trobada internacional a Lisboa: «Tots junts a Lisboa! En aquest bell moment de les vostres vides, seguiu endavant, no posposeu el que l'Esperit pot fer en vosaltres.»

Benvolguts germans i germanes, m'afegeixo de tot cor als bons desitjos del papa Francesc i també beneeixo els somnis dels joves que el pròxim estiu participaran en la JMJ de Lisboa per viure una experiència plena de Déu i de fraternitat universal. Seguint els passos de Maria, trobarem Jesús. I acabo dient als joves, en paraules del Sant Pare: «Vosaltres no sou solament el futur de l'Església i de la societat, sou el present!»

Francesc estén la mà a l'islam

El Pontífex conclou el seu primer viatge a Bahrain amb un missatge de concòrdia als musulmans i amb especial atenció en l'ecumenisme cristià i la minoria catòlica

© Vatican Media

El papa Francesc, el patriarca de Constantinoble Bartomeu i altres líders cristians, a la trobada ecumènica de Bahrain.

NIKODEMUS C. SCHNABEL
«El diàleg que proposa el Papa ni desdibuixa res ni va a la confrontació, sinó que practica una nova manera de tractar-se amb amor»

El papa Francesc vol portar un missatge de germanor arreu del planeta, i especialment al món islàmic. Així ho ha demostrat amb els seus escrits, paraules i viatges dels darrers anys. I així ho ha volgut deixar clar en la seva primera visita pastoral al petit regne de Bahrain, al golf Pèrsic, del 3 al 6 de novembre. El lema del viatge, extret de l'evangeli de sant Lluc, era «Pau a la terra als homes de bona voluntat», i el seu programa estava especialment dirigit al diàleg, la coexistència, l'entesa i al fet de compartir. No només amb l'islam, sinó també amb les diverses Esglésies cristianes, «un petit ramat de Crist, dispers en diversos llocs i denominacions», en paraules del Pontífex.

«Veient el papa Francesc darre-rament, em prenc tot el que fa sota els auspicis de la seva tercera encíclica, del 2020, *Fratelli tutti*. Al meu entendre, ell està en una autèntica "gira promocional" d'aquesta encíclica. Per a mi, els seus viatges a l'Iraq, Xipre i el Kazakhstan formen part de la mateixa gira que ara s'ha aturat a Bahrain», opina el benedictí Nikodemus C. Schnabel, vicari pels migrants i sol·licitants d'asil del patriarcat llatí de Jerusalem, que ha participat en el viatge a Bahrain, convidat per la San-

ta Seu. Certament, els viatges del Papa a països islàmics o del Pròxim Orient —la majoria dels quals mai havien rebut la visita d'un Pontífex— neixen arran d'aquesta encíclica. I el text, alhora, sorgeix del viatge del Papa als Emirats Àrabs Units, el 2019.

El 4 de febrer d'aquell any, el papa Francesc i el xeic Ahmed al-Tayeb, Gran Imam d'Al-Azhar i figura de referència a l'islam sunnita, van signar el Document sobre la Fraternitat Humana per la Pau Mundial i la Convivència Comuna, que va influir en l'encíclica *Fratelli tutti*, tal com va reconèixer el Papa. «Aquest viatge a Bahrain també anava sobre els temes de *Fratelli tutti*: la fraternitat de la família humana! El mateix Francesc va resumir el seu viatge en tres paraules clau: diàleg, trobada i viatge comú», explica el pare Schnabel. Durant la visita, Francesc ha conclòs el Fòrum de Diàleg de Bahrain: Est i Oest per la Convivència Humana, s'ha reunit de nou amb Al-Tayeb i s'ha trobat amb membres del Consell musulmà d'ancians.

«En el diàleg amb l'islam, Francesc es pren molt seriosament la seva pròpia encíclica *Fratelli tutti*: no hi ha alternativa al diàleg sincer, a les trobades interpersonals

autèntiques i a la ferma voluntat de caminar junts com a germans», diu el monjo benedictí, que opina que el diàleg que proposa el Papa «ni desdibuixa res ni va a la confrontació, sinó que practica una nova manera de tractar-se amb amor i vol afrontar junts els reptes comuns de la família humana». En aquest sentit, el 3 de novembre, en el seu primer discurs a Bahrain, i davant del rei Hamad bin Isa al-Khalifa i autoritats civils i religioses, el Papa va encoratjar a «portar l'aigua de la fraternitat als deserts secs de la convivència humana» i va celebrar l'oportunitat d'encetar un «camí d'amistat» amb diversos líders islàmics. «Un viatge fraternal que, sota la mirada del Cel, busca fomentar la pau a la terra», va afegir.

El Papa també va reiterar la responsabilitat de totes les religions i totes les persones de treballar per la pau i posar fi a les guerres: «Que les armes siguin silenciades!», va dir, fins a tres cops, en el seu discurs. «Soc aquí avui com a creient, com a cristià, com a home i com a pelegrí de pau, perquè avui, més que mai, estem cridats, arreu, a comprometre'ns seriosament amb la pau», va afegir Francesc. En aquesta línia, durant la clausura del Fòrum de Bahrain, el dia 4, en diàleg amb líders cristians i d'altres religions, el Papa va recordar que les persones religioses rebutgen la violència i l'odi, i va carregar contra la «blasfèmia de la guerra i de l'ús de la violència». «No n'hi ha prou amb proclamar que una religió és pacífica; hem de condemnar i aïllar els autors de violència que abusen del nom de Déu», va dir el Papa. Unes paraules que molts han vist com un missatge soterrat al patriarca ortodox de Moscou, Ciril, que ha donat suport a les accions militars de Vladímir Putin a Ucraïna.

Trobada ecumènica

Francesc va acabar el seu segon dia de viatge a Bahrain amb una trobada ecumènica amb cristians de diverses denominacions a la catedral de Nostra Senyora d'Àrabia. Situada a la ciutat d'Awali, a uns 17 quilòmetres al sud de la capital, Manama, i a 20 quilòmetres de la costa d'Àrabia Saudita, on les

esglésies estan prohibides, Nostra Senyora d'Àrabia és la catedral més gran del golf Pèrsic. Durant la reunió, el Pontífex va celebrar «el bon costum de posar els edificis de culte a disposició d'altres comunitats per adorar l'únic Senyor» i va indicar que la fórmula per fer créixer la unitat entre els cristians és la lloança a Déu: «L'oració de lloança no aïlla, no tanca en un mateix i en les pròpies necessitats, sinó que ens introdueix al cor del Pare i, així, ens connecta amb tots els nostres germans i germanes.»

El Papa també va insistir en el fet que l'Esperit Sant «és més gran que les nostres divisions carnals». «Per això és correcte dir que allò que ens uneix supera amb escreix allò que ens separa i que, com més caminem segons l'Esperit, més ens inclinarem a desitjar i restablir la unitat», va afegir Francesc. Així, el Bisbe de Roma va preguntar als líders religiosos presents a la trobada, i a si mateix, si tots plegats eren capaços d'interessar-se pels

Una catòlica índia, resident a Bahrain, participa en la missa multitudinària celebrada pel Papa el dissabte 5 de novembre.

© Vatican Media

PAPA FRANCESC
«Soc aquí avui com a creient, com a cristià, com a home i com a pelegrí de pau, perquè avui, estem cridats a comprometre'ns seriosament amb la pau»

«La feina no només és necessària per guanyar-se la vida, és un dret indispensable per desenvolupar-se integralment un mateix i per formar una societat a la mida de l'home»

«germans i germanes que creuen en Crist i no són dels "meus"». I si preferien «mantenir la distància i la formalitat» o bé intentar «comprendre la seva història i apreciar la seva distinció, sense considerar-ho un obstacle insuperable».

A més de membres de diverses Esglésies protestants i ortodoxes, a la trobada impulsada a Awali per Francesc, hi va participar el patriarca ecumènic de Constantinoble, Bartomeu. La seva presència s'ha entès com un «signe renovat d'amistat i de comunió amb el Papa», en paraules del cardenal prefecte del Dicasteri per al Diàleg Interreligiós, Miguel Ángel Ayuso. «Va ser un testimoniatge del desig de construir junts un món d'amistat i fraternitat. Necessitem un diàleg *ad intra* per als musulmans, entre xiïtes i sunnites; i al món cristià, entre les diferents comunitats cristianes. Així que crec que Bartomeu és la bandera que assenyalava la direcció en què hem de caminar», ha afirmat el cardenal Ayuso, en una entrevista amb Vatican News.

Missatge per als catòlics

Les comunitats cristianes, si guin de la denominació que siguin, són minoria al Pròxim Orient. Bahrain té una població d'1,7 milions de persones (4,5 vegades menys que Catalunya), dels quals només 712.000 són ciutadans. D'aquests, només el 0,2% són no musulmans, i uns 1.000 bahrainians serien cristians. Així, donat que els cristians suposen el 10,2% de la població global del país, la majoria són estrangers. Més de la meitat dels treballadors a Bahrain són de fora, i d'aquests uns 80.000 són catòlics. Sobretot, provinents de les Filipines, l'Índia i Sri Lanka. En aquest sentit, el missatge del Papa als cristians locals va estar especialment adreçat als cristians estrangers.

«Aquí, a Bahrain, Francesc s'ha trobat amb una Església formada completament per migrants. Al meu entendre, el viatge va tenir tres preocupacions al mateix temps: el diàleg interreligiós, sobretot amb l'islam, l'ecumenisme —la pregària ecumènica de divendres al vespre a la catedral catòlica d'Awali va ser meravellosa— i

la situació dels migrants. Aquests darrers són una pedra angular elemental de l'Església! Als estats del Golf viuen i treballen un total de 3,8 milions de catòlics: tots ells migrants!», explica el pare Schnabel, que es dedica, precisament, a la cura de migrants i asilats catòlics a Israel. «Els migrants i refugiats són una preocupació real del papa Francesc! La preocupació per aquests germans i germanes seus recorre com un fil per tot el seu pontificat», diu el benedictí.

Els migrants cristians al Pròxim Orient es dediquen, generalment, a les feines menys remunerades i menys valorades pels locals —des de la construcció fins a la cura d'infants, ancians i llars— i sovint pateixen discriminació, manca de drets i explotació laboral. Per aquesta raó, el Papa ha fet una crida a les autoritats de la regió per acabar amb la «feina deshumanitzadora». «La feina no només és necessària per guanyar-se la vida, és un dret indispensable per desenvolupar-se integralment un mateix i per formar una societat a la mida de l'home», ha dit Francesc, que ha advertit que el problema arriba quan no es posa l'home al centre, i se'l tracta com un «mitjà per produir diners». «Això, no només comporta greus riscos d'inestabilitat social, sinó que representa un atemptat contra la dignitat humana», ha dit el Papa.

A la missa multitudinària del dia 5 de novembre a l'Estadi Nacional del Regne de Bahrain, la majoria dels assistents eren migrants. El pare Schnabel, que hi era present, recorda que el Papa va llançar-los dos missatges clau: «Primer: us veig! Us percebo com els meus germans i estic agraït pel vostre testimoni de fe! Segon: amor! Tingueu coratge per conèixer el desconegut amb amor!» «El que m'agrada és que no va forçar els migrants a un paper passiu, simplement lamentant-se del seu destí, sinó que els va prendre seriosament i els va activar. Entre línies vaig sentir el següent missatge: sé que aquí vius i treballes en les circumstàncies més precàries: has de suportar molt. Però pots estimar! Ningú no et pot prendre aquest poder d'estimar!», afegeix el prevere.

LLUÍS FOIX

Periodista i escriptor

Europa i la immigració

El rebuig al foraster és un element comú en tots els partits de la dreta extrema en les democràcies occidentals. Una de les cantarelles de Giorgia Meloni, la primera dona a encapçalar un govern italià, ha estat el rebuig a la immigració. A l'hora de formar el seu equip, però, ha suavitzat el seu discurs radical i ha proclamat que no s'apartaria d'Europa i que en la guerra d'Ucraïna estaria amb l'OTAN.

Però en el tema de la immigració no ha canviat de parer. A les tres setmanes de presidir el govern ha deixat desembarcar dos petits vaixells que transportaven nens, dones embarassades i gent gran. És difícil que una política que en campanya electoral es declarà «dona, mare, italiana i cristiana» no es mogués per la compassió en veure tantes persones que es juguen la vida per arribar a Europa fugint de la fam, la misèria, les persecucions i les guerres. Podran entrar els més vulnerables, en tot cas, però no pensa canviar la política de portes tancades als nouvinguts.

Els partits d'extrema dreta a pràcticament tots els països europeus guanyen molts vots advertint del perill del «gran reemplaçament», una teoria conspirativa que difon la idea que la població

blanca i cristiana occidental està sent sistemàticament substituïda per pobles no europeus, especialment àrabs, berbers, llevantins i africans subsaharians.

Els pobles purs, afortunadament, no existeixen i tots som fills d'algun tipus de mestissatge que ve de prop o de lluny. Les societats multiculturals seran inevitables per la pressió humana que vindrà des d'Àfrica, un continent que projecta per a l'any 2050 una població de 3.000 milions d'habitants, un 25 per cent de la població mundial, segons les prediccions de Nacions Unides. L'edat mitjana a l'Àfrica, avui, és de 20 anys.

França conviu amb el percentatge més alt d'immigració musulmana de tot Europa. L'alcalde de Londres és un pakistanès, fill d'un conductor d'autobusos, i el primer ministre és hindú i una de les persones més riques d'Anglaterra.

Potser és hora, de veritat, de plantejar-nos com resoldre aquesta situació tan complexa per evitar que el rebuig a l'estranger no promogui un augment del populisme, de la xenofòbia i de les desigualtats en el nostre món. Trobar respostes convincents a les pors ambientals en aquest àmbit és potser el problema més urgent que afronta Europa.

Els pobles purs, afortunadament, no existeixen i tots som fills d'algun tipus de mestissatge que ve de prop o de lluny

Aquesta setmana redescobrim el P. Jaume Clotet, parlem de l'hivern a la Cañada Real, Montserrat Gas reflexiona sobre els estatuts de l'Opus Dei i entrevistem l'organista Pablo Márquez Caraballo

El cofundador dels claretians va ser l'impulsor de la llengua de signes catalana

P. Jaume Clotet, una figura a reivindicar

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA
Redacció

«El P. Clotet és una figura una mica oblidada i desconeguda per a molta gent, que va fer contribucions importants en la pedagogia i l'atenció als infants sords.» Així ho explica a *Catalunya Cristiana* Jordi Serrat, membre del grup de recerca TRACTE (Traducció Audiovisual, Comunicació i Territori) de la Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya.

Per això, el grup TRACTE va organitzar el setembre passat una jornada científica per commemorar el bicentenari del naixement del pare Jaume Clotet, cofundador dels claretians i impulsor de la llengua de signes catalana.

El P. Clotet va néixer a Manresa el 1822 i se'l considera un dels pioners de la llengua de sords catalana. El 1848 era capellà al poble de Civit quan un pare li va demanar que confessés el seu fill sord perquè pogués rebre la comunió. En un primer moment, el P. Clotet li va dir que no era possible perquè ell «no entenia els sordmuts», comenta Serrat. Però quan es va adonar que el pare es comunicava amb el fill amb signes, el P. Clotet es va fer aquesta reflexió: «Si un home del camp i sense lletres ha arribat a entendre perfectament l'art de parlar amb signes, per què no podria aprendre'n jo?»

I així, l'any 1850, arran d'una convalescència per una operació de genolla a Barcelona, Jaume Clotet va aprofitar per aprendre els signes bàsics «gràcies a les lliçons que va rebre d'un sacerdot de l'oratori de Sant Felip Neri, Esteve Casademunt», constata Serrat. D'aquesta manera, el claretia es va convertir «en un instructor de nens

sords per ensenyar-los catequesi i va escriure algunes de les primeres obres pedagògiques de Catalunya en què s'estudiaven els signes dels sords. Tot això ho relata el mateix Clotet al llibre *El catequista*».

Realitat dura

Jordi Serrat ens descriu la realitat de les persones sordes al segle XIX com a «dura, molt dura». Fa referència a la història de les comunitats sordes, explicada per l'escriptor Oliver Sacks, «que abans de l'any 1750, el 99,9% dels sords de naixement d'Europa no tenien cap esperança de ser alfabetitzats ni de rebre cap educació. Els sords al segle XVIII estaven condemnats a les feines més baixes, a viure com a indigents, no podien heretar propietats i estaven exclosos de la societat. Al segle XIX, la situació no creiem que hagués millorat gaire».

En aquest aspecte, afegeix que «la convulsió política i social que es va viure al segle XIX a Catalunya i a Espanya no va permetre establir projectes educatius que afavorissin el progrés en tots els sentits del terme». Per això és important la feina del P. Clotet, tot i que Serrat reconeix que «d'acord amb la mentalitat de l'època es va apropar a la realitat de la comunicació dels sords amb una visió compassiva i evangelitzadora, molt diferent de les actituds educatives actuals. Però ja va ser un gran pas en aquell període històric».

Les obres que va deixar escrites Jaume Clotet són cabdals, apunta Serrat, perquè «formen part dels

JORDI SERRAT

«La llengua de signes no és només per als membres d'aquesta comunitat. També els oïdors podem estudiar-la, aprendre-la, fer-la servir i estimar-la»

Centre d'Espiritualitat Claretiana de Vic

Es compleixen 200 anys del naixement del P. Clotet.

primers testimonis escrits que documenten com eren els signes dels sords a Catalunya i les estructures gramaticals que feien servir per comunicar-se».

Del P. Clotet també podem aprendre molt a nivell humà, ens diu Serrat, com per exemple, «el respecte cap a les persones signants. La capacitat d'observació del P. Clotet era molt alta. Ell es fixava molt en com es comunicaven els sords. No adoptava una posició de superioritat de la llengua oral. Es va adonar que la llengua oral no és l'única manera de transmetre el pensament i d'accedir a les idees».

Per això, insisteix que la lliçó que ens dona el claretà a les persones oïdores «és que val la pena aprendre la llengua de signes. La llengua de signes, en el nostre cas la Llengua de Signes Catalana (LSC), no és només per als membres d'aquesta comunitat. També els oïdores podem estudiar-la, aprendre-la, fer-la servir i estimar-la».

L'any 2010 el Parlament de Catalunya va aprovar la llei de la Llengua de Signes Catalana, per fer passes endavant per a la normalització i vigorització de la LSC. «Malgrat que existeix un reconeixement legal i d'altres activitats per potenciar la LSC, la comunitat sorda signant té moltes reivindicacions i necessitats no sempre prou ateses», assegura Serrat.

Com constata Jordi Serrat, «des de la perspectiva d'Osona i de la Catalunya Central teníem un deute històric amb Clotet. Ell va néixer a Manresa i va deixar una forta petjada a Vic. Va publicar tota la seva obra dedicada als sords a Vic. Per això el bicentenari ha estat una oportunitat per retre aquest homenatge acadèmic o universitari que teníem pendent».

El 4 de febrer, coincidint amb l'aniversari del traspàs del P. Clotet, la Pastoral del Sord de Barcelona organitza unes conferències, a les 10.00, per recordar la seva figura en aquest bicentenari del seu naixement; a les 12.00, eucaristia a la parròquia de Sant Antoni M. Claret de Barcelona, on està enterrat. Més informació: www.pastoraldelsord.org.

Segon any sense llum d'un assentament de Madrid amb 900 famílies perjudicades

La Cañada Real afronta un nou hivern sense subministrament elèctric

JOAN ANDREU PARRA

AGUSTÍN RODRÍGUEZ TESO

«Les energètiques només han seguit el curs de la judicialització. No hi ha hagut una cerca proactiva per trobar solucions»

Tot indica que els veïns de la Cañada Real tornaran a patir fred als seus habitatges en precari. Aquest assentament irregular, el més gran d'Europa habitat per més de 8.000 persones, és a 15 km de la Puerta del Sol de Madrid i està dividit en sis sectors diferents, on trobem poblacions d'ètnia gitana espanyola, gitana romanesa, marroquina, llatinoamericana i paia. L'hivern passat van ser notícia, ja que els sectors 5 i 6 d'aquesta antiga via de transhumància es van quedar sense subministrament elèctric. «Les perspectives que hi torni a haver llum són incertes. Ara com ara, fa la sensació que la situació està estancada. Ens hem d'acostumar, malauradament, a viure en una situació de penúria», constata Agustín Rodríguez Teso, rector de Santo Domingo de la Calzada.

«Dos anys sense poder-se dutxar amb aigua calenta, sense escalfar casa seva o estudiant a la llum de les espel-

mes. L'hivern s'acosta i a la Cañada Real les més de 900 famílies del sector 6 reviuran amb angoixa aquesta situació. En la memòria col·lectiva l'apagada de la Cañada va quedant lluny, però el problema de falta de llum continua només a pocs quilòmetres del centre de la capital. Entenem que, sense igualtat d'oportunitats, no hi pot haver una veritable inclusió, per això demanem als agents socials implicats que cooperin per buscar una solució», denuncien des de Càritas diocesana de Madrid.

L'hivern passat es van posar en marxa algunes mesures per part de l'Ajuntament de Madrid per pal·liar els efectes de la manca de llum amb una partida de 300.000 € per destinar-los a benzina per a generadors, entregues de llenya i bombones de butà, un servei de bugaderia i un servei de connectivitat bàsic per facilitar l'accés a internet als escolars: «Aquestes mesures no resolien el problema, però fan que la situació no sigui tan precària. Aquest hivern es presenta amb les mateixes perspectives: si al final tornés el fluid, òbviament la situació seria molt millor, si no torna, la situació serà intentar pal·liar en la mesura del possible les diferents necessitats», preveu el rector Agustín.

Com ja va detallar en una entrevista anterior (vegeu *Catalunya Cristiana* núm. 2191 del 19/09/2021), les instal·lacions d'infraestructures que han creat els mateixos veïns són molt fràgils i persisteix l'existència d'algunes plantacions de marihuana. «Les intervencions policials per desmantellar aquestes plantacions moltes vegades han comportat el trencament dels transformadors de corrent, que no tenien a veure amb les activitats il·lícites. Això fa que el dany més gran no sigui el de les mateixes instal·lacions, sinó

Cartell-denúncia de Càritas diocesana de Madrid.

Parròquia de Santo Domingo de la Calzada a la Cañada Real.

el deteriorament de les relacions de confiança», es lamenta Agustín. A això cal sumar-hi un subministrament d'aigua deficient, sobretot en època estival amb més consum que no pas a l'hivern, amb nombroses avaries.

Famílies que reclamen els seus drets

Les famílies dels sectors més al nord (3, 4 i 5) són les que s'aglutinen més per canviar la situació, si bé es tracta d'«una organització precària. Les entitats veïnals més antigues s'han organitzat en una plataforma per reivindicar-ne els drets i expressen les seves propostes en manifestacions públiques. Al sector 6 la mobilització veïnal és molt més petita, són situacions familiars més complexes i deteriorades», remarca Agustín.

Un actor clau en aquest escenari són les energètiques, fonamentalment Naturgy, que han adquirit un paper passiu: «Les energètiques només han seguit el curs de la judicialització i, així, tot queda sota la decisió del que decideixin els tribunals. No hi ha hagut una cerca proactiva per trobar-hi solucions.» Pel que fa a la resposta de les administracions «ha estat molt pobre; és cert que és una situació molt difícil, però ha faltat audàcia, risc i ganes d'adoptar una postura més clara i contundent, de cara a les energètiques i al que pot fer l'administració executi-

vament. La seva postura és només contemplar la legalitat pura i dura sense matisos i, en el nostre cas, quan hi ha moltes coses que no són competència de cap administració, això no hi ajuda».

Suport des de la parròquia

La parròquia de Santo Domingo de la Calzada està enquadrada al sector 6, un dels més deteriorats de la Cañada Real. Des d'allà combinen acció i contemplació. «Com sempre fem, en primer lloc, intentem mantenir viva l'esperança, que vegin que aquí no s'acaba el món. Així doncs, procurem facilitar ajuts i compartim la frustració amb els veïns. També col·laborem amb els ajuntaments de Madrid i de Rivas en casos de famílies concretes, que reben un acompanyament dels serveis socials, però la resposta que donem és molt petita», conclou Agustín.

Des de Càritas diocesana de Madrid observen que «el dia a dia de les persones que viuen a la Cañada és una cursa d'obstacles: recórrer llargues distàncies a peu per agafar un autobús o anar al centre de salut més proper, no poder fer tràmits o gestions en línia, o que els nens i nenes amb prou feines puguin fer els deures a la llum de les espelmes».

Convocat un congrés general extraordinari durant el primer semestre del 2023

Els estatuts de l'Opus Dei

MONTSERRAT GAS AIXENDRI
Catedràtica de Dret Canònic
Universitat Internacional
de Catalunya

En els darrers mesos el Sant Pare ha promulgat diverses normes amb les quals ha modificat alguns aspectes del marc jurídic on s'enquadra la prelatura de l'Opus Dei. El 19 de març de 2022 es va promulgar la constitució apostòlica *Praedicate evangelium* per la qual es reforma la Cúria romana i es preveu que les prelatures personals canviïn la dependència de la Congregació dels Bisbes al Dicasteri per al Clergat (n. 117).

Posteriorment, el 22 de juliol es va fer públic el *motu proprio Ad charisma tuendum*, per adequar alguns aspectes de la constitució apostòlica *Utsit* —amb la qual sant Joan Pau II va erigir la prelatura— a la nova organització de la Cúria romana. Per tant, no es deroga aquesta norma, que continua vigent.

El *motu proprio* es promulga amb l'objectiu de tutelar el carisma de l'Opus Dei i promoure'n l'acció evangelitzadora, que consisteix en la difusió de la crida a la santedat enmig del món, mitjançant el treball i els compromisos familiars i socials. Aquesta tasca es realitza sota la guia del prelat, mitjançant l'acció orgànica (és a dir, fonamentada en el sacerdoci ministerial i el sacerdoci comú) dels seus membres, clergues i laics. La norma disposa també que la informació sobre la tasca evangelitzadora de la prelatura es realitzi anualment en comptes de cada cinc anys, com es feia fins ara. I també *Ad charisma tuendum* confirma la prelatura en l'àmbit del carisma rebut per sant Josep Maria Escrivà de Balaguer, en sintonia amb els ensenyaments de l'eclesiologia conciliar sobre les prelatures personals. Aquest ensenyament consisteix sintèticament en la promoció de noves estructures d'evangelització, per a la distribució del clergat i la realització d'obres pastorals peculiars arreu del món (decret *Presbyterorum ordinis*, n. 10). D'aquí el tret específic: tenir una jurisdicció de tipus personal, i no lligada

ESGLÉSIA EN SORTIDA

«Ni de dretes ni d'esquerres, de Jesús»

Ni el progressisme que s'adapta al món, ni el tradicionalisme que enyora un món passat són proves d'amor, sinó d'infidelitat (papa Francesc, als 60 anys del Concili Vaticà II).

Els grans canvis, de vegades inesperats, són el que més pot influir perquè al nostre viatge puguem desviar-nos a dreta o esquerra. Una tempesta, un accident, una carretera tallada per obres, i mil coses més, ens poden obligar a prendre altres direccions en un moment donat. Una cosa que també ens pot treure del nostre objectiu o fita són les nostres pròpies faltes d'atenció. Una distracció, com contemplar massa el paisatge, pot no deixar-nos veure les indicacions i fer-nos desviar de la direcció on anem.

Desviar-se de vegades pot resultar inevitable, però no deixa de ser una cosa puntual o obligada. El que no ha de passar és que perdem el rumb i no ho percebem, que no reaccionem i ens aturem per reorientar-nos i reprendre el camí correcte, no a dreta ni a esquerra, sinó recte.

La Bíblia, a la paraula «dreta» no li dona cap sentit polític ni conservador, sinó un sentit de rectitud, de justícia i de dret. Si Jesús és el Camí, serà bo recordar que mai no va ser el messies polític que tots esperaven. Posar els ulls en Ell és el que sempre ha d'orientar-nos davant de tota desviació possible i humana. Ell, amb els ulls i el cor posats al seu Pare, va saber estimar i comportar-se entre zelotes i publicans, entre jueus i samaritans.

Així, doncs, sortim a trobar-lo fora del campament, carregats amb el seu oprobi (He 13,13).

JOAN PALERO

Coordinador de l'Escola d'Animació Bíblica a València

a un territori, donant-li un major dinamisme apostòlic.

En establir aquest tipus nou de jurisdiccions, el Codi de Dret Canònic de 1983 en els canons 294 a 297, va deixar un ampli marge de llibertat per configurar les prelatures. Dins aquest marge està el fet que el prelat, que és l'ordinari de la prelatura, pugui rebre o no la dignitat episcopal. Sobre aquest punt, el *motu proprio* ha optat per establir que el prelat no sigui bisbe, subratllant així la dependència del Sant Pare.

Finalment, l'art. 3 del *motu proprio* confia a la mateixa prelatura l'adequació dels seus estatuts (lleí particular) a les noves disposicions. Per tal de posar en marxa aquest procés, el prelat, en una carta datada el 6 d'octubre, ha fet pública la seva intenció de convocar un congrés general extraordinari durant el primer semestre del 2023, per tal de dur a terme aquesta tasca. Cal esmentar que els congressos són un dels òrgans centrals de govern de la prelatura previstos en els estatuts. Cada vuit anys el prelat convoca un congrés ordinari. Els congressos extraordinaris, com la mateixa expressió indica, es convoquen en circumstàncies especials, com la que ara es produeix.

En la mateixa carta demana a tots els fidels de la prelatura —clergues i laics— que contribueixin a aquesta tasca amb les seves aportacions. En termes eclesiològics, podríem dir que aquest procés serà una expressió de la sinodalitat que és constitutiva a la tasca evangelitzadora de l'Església. La celebració d'un congrés inclou els diversos elements de l'esperit sinodal que el Sant Pare vol impulsar —ara de manera particular— en totes les instàncies de l'Església: expressa la corresponsabilitat dels clergues i laics que coope- ren orgànicament en la missió evangelitzadora de la prelatura arreu del món; i expressa l'actitud d'escoltar l'Esperit Sant en la veu de tots els fidels.

En què consistirà aquesta adequació és encara una incògnita. El prelat indica en la carta del 6 d'octubre que el Dicasteri del Clergat ha aconsellat no limitar-se a les qüestions relatives a la dependència de la prelatura d'aquest dicasteri o al canvi a realitzar un informe anual sobre l'activitat apostòlica. Caldrà proposar altres possibles retocs que es vegin convenients a la llum del *motu proprio*. I caldrà dedicar-hi el temps necessari, sense presses.

Els congressos
extraordinaris
es convoquen
en circumstàncies
especials, com la que
ara es produeix

El papa Francesc rep en
audiència Mons. Fernando Ocáriz,
prelat de l'Opus Dei (Roma,
3 de març del 2017).

Prelatura de l'Opus Dei

 Tarragona

Pablo Márquez Caraballo, organista titular de la catedral de València

«L'orgue té una gran capacitat d'ajudar a transcendir»

FRA BERNAT FOLCRÀ
Poblet

El 24 de setembre el monestir de Poblet va recuperar el Festival Internacional d'Orgue, que havia quedat suspès per la pandèmia. Aquesta vuitena edició ha comptat amb diferents intèrprets com Pablo Márquez Caraballo, organista titular de la catedral de València.

Com descriu la seva carrera musical a la llum de la litúrgia?

Els meus inicis amb l'orgue estan molt vinculats a la litúrgia. El meu germà acompanyava el meu pare amb un orgue electrònic a la parròquia, el qual organitzava els cants per a les celebracions dels dissabtes, els diumenges i les festes. Jo vaig començar a voler fer el mateix que feia el meu germà; després ell es va dedicar a la fisioteràpia i jo vaig continuar amb l'orgue.

Què és un orgue? Què li ha semblat aquest orgue de Poblet, què té d'únic o de diferent respecte d'altres?

Tocar un orgue és com dirigir una orquestra. Podem pensar que només posseeix els tubs que es veuen per fora, però per dins n'alberga milers. Aquests, segons la mida, la forma, el material del qual estan construïts, sonen d'una forma determinada. Hi ha tubs que imiten el so d'una trompeta, d'altres d'una flauta, d'un oboè o un clarinet. L'orgue de Poblet és molt original, té un so impressionant, i està especialment construït per a la interpretació de la música dels segles XVII i XVIII del repertori alemany, que és molt ampli i té un gran contingut retòric. És únic pel lloc on està emplaçat, per la màgia d'un monestir com el de Poblet i d'una església on l'acústica és realment remarcable.

Què aporta a la litúrgia la música de l'orgue?

Crec que l'orgue té una gran capacitat d'ajudar a transcendir. Avui dia és difícil impressionar la gent jove, perquè a través d'internet i de les xarxes ja ho han vist tot. Però la música de l'orgue, de la polifonia, té aquella capacitat d'impactar, de generar sorpresa, de crear novetat, de fer que els altres puguin transportar-se i elevar-se a un altre món, de transcendir allò merament mundà cap a l'inefable i eternal.

Com prepara cada dia la litúrgia de l'orgue?

Com a organista de la catedral de València tenim molt en compte la litúrgia. Hem adoptat el sistema emprat principalment a França: tenim un cantor que anima l'assemblea a participar-hi i l'organista que acompanya els cants. El meu deure és escollir el repertori de cada celebració prenent com a referència les lectures del dia, la festivitat que es commemora o el temps de l'any litúrgic. Mirem de filar primer perquè la predicació i la celebració vagin de bracet i estiguin ben representades i escenificades amb l'ajuda de la música. En tota la història de l'Església l'art sempre s'ha fet servir per catequitzar. Els retaules eren el que s'anomenava la Bíblia dels pobres, la manera gràfica de dur la fe a la gent que no podia llegir i formar-se, apropant el missatge de Crist a tot el poble.

Com el va ajudar la música a superar el període de dos anys en els quals va tenir càncer?

Per a mi, la fe va ser molt important per entendre el patiment. I la música em va ajudar molt de manera pràctica, sobretot a afrontar

«Per a mi, la fe va ser molt important per entendre el patiment»

amb un bon estat d'ànim el dia a dia. La música requereix esforç, afany de millorar i d'aprendre, d'estar en forma. En aquest sentit hi ha un paral·lelisme entre la salut i la música, perquè la música ajuda l'esperit i l'ànim en els moments de malaltia.

Què ha aportat amb la seva tesi doctoral en el món de l'orgue a València?

El meu objectiu era contribuir a la història dels orgues de la catedral de València, que té un interès especial per haver estat la seu d'un dels organistes més grans espanyols, Joan

UN NOU LLINDAR

Exemple de diàleg

Ja fa anys, el papa Francesc deia que «una actitud d'obertura en la veritat i en l'amor ha de caracteritzar el diàleg amb els creients de les religions no cristianes, malgrat els diversos obstacles i dificultats, particularment els fonamentalismes d'ambdues parts. Aquest diàleg interreligiós és una condició necessària per a la pau en el món, i per tant és un deure per als cristians, així com per a altres comunitats religioses» (EG 250). Ara, en el seu recent viatge apostòlic a Bahrain, ha estat un exemple de diàleg, posant en relleu els molts punts d'unitat que hi ha en el cor de la religió.

El papa Francesc, no obstant, constata que la humanitat es troba més dividida que unida i sotmesa a un equilibri fràgil. Relata la situació paradoxal que vivim quan, patint les mateixes dificultats, alguns poderosos pensen només en els seus interessos particulars i, en lloc de cuidar el conjunt, es juga amb foc, míssils i bombes, amb armes que provoquen planys i mort, omplint la casa comuna de cendres i odi. Davant d'aquesta degradació hi hem de col·locar la voluntat d'un canvi que ha de venir no només de les institucions, sinó de cadascú en particular i en l'àmbit en el qual realitza la seva activitat.

El diàleg interreligiós pot aportar allò més necessari per a la convivència. Francesc assenyalava tres elements decisius: la pregària, com a reconeixement del lloc de Déu en el cor de les persones i les estructures humanes; l'educació amb tres emergències educatives: el reconeixement de la dona en l'àmbit públic, la protecció dels drets fonamentals dels infants i l'educació a la ciutadania. El resultat del diàleg sempre serà la pau, que ens arribarà com a do i font de felicitat.

SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

«La gratificació que crea l'esforç, l'entusiasme per fer bé les coses, és impagable»

Cabanilles. Coneixem l'obra de Cabanilles, més de mil peces, a través dels manuscrits dels seus alumnes, però no tenim cap manuscrit de la seva pròpia mà. Aquesta manca d'autògrafs manuscrits ens ha transmès molts errors i «passatges corruptes». En reconstruir la història i característiques dels orgues que ell tenia al seu càrrec a la catedral de València durant els segles XVII i XVIII, es pot reconstruir el text original de Cabanilles.

Quina és l'explicació per al boom d'organistes joves al país? Com poden ajudar les parròquies els joves organistes?

Es pot dir que ara l'orgue està de moda i que molts agents s'està animant a estudiar-lo. Molts cops valorem el que tenim quan ho perdem. Durant molts segles hem conreat una música de gran qualitat, i potser ens feia falta allunyar-nos d'aquesta tradició per adonar-nos que era important custodiar-la i mantenir-la. Al final, la bona música s'imposa per ella mateixa. Com deia anteriorment, cada vegada és més difícil impressionar els joves, i crec que l'orgue té aquest halo misteriós que atrapa, aquesta sonoritat que abraça tot tipus de música. L'orgue té moltes facetes atractives

per a la gent jove. Els joves agraeixen que siguem exigents amb ells, perquè estan acostumats a aconseguir les coses molt fàcilment. La gratificació que crea l'esforç, l'entusiasme per fer bé les coses, és impagable. La filosofia de l'esforç és una cosa que s'ha de revalorar. L'orgue té aquesta gratificació quan amb esforç s'aconsegueixen resultats molt bonics.

Com és viure amb una esposa que és organista i japonesa, amb una cultura tan allunyada de la nostra?

El Senyor té per a tothom un camí. I siguem d'on siguem, els éssers humans tenim moltes coses en comú. Antropològicament, tots tendim a mirar cap amunt, cercant una explicació de tot. Ella és cristiana, tot i que prové d'una tradició budista i xintoista, que és la que impera al Japó. Ens vam conèixer durant els nostres estudis musicals a Holanda, ella també és organista. La música ens va unir i des de llavors ja no ens hem tornat a separar. Quan l'aspecte musical i el personal s'uneixen en una interpretació, és una cosa difícil d'explicar i superar. Per a mi és un luxe i un aprenentatge continu tocar cada dia amb ella.

Poblet ha recuperat el Festival Internacional d'Orgue.

JOSEP MIRÓ I ARDÈVOL
President d'E-Cristians

Unitat humana i perspectiva de gènere

Només recuperarem
amb plenitud
la unitat humana
alliberant-nos
d'aquelles ideologies
que pretenen
programar
les nostres ments

El cristianisme, en proclamar la unitat de la humanitat en Jesucrist com a fruit de la seva Encarnació, va canviar el curs de la Història superant la divisió entre jueus i gentils. En Ell la fraternitat humana resultava tan concebible que esdevenia un fi i un camí, que transita per la concòrdia i la pau.

La Declaració Universal de Drets Humans, amb una participació decisiva del filòsof neotomista Jacques Maritain, constitueix una de les seves més grans i recents conseqüències.

«Ja no hi ha jueu ni grec, esclau ni lliure, home ni dona: tots sou un de sol en Jesucrist» (Gàlates 3,28).

Tota aquesta concepció, nascuda fa més de dos mil anys i construïda pensament durant vint segles, és destruïda per la ideologia de gènere en instaurar legalment la fragmentació de l'ésser humà en les identitats LGBTI(+), d'un caràcter tan específic i distintiu que fins i tot disposen de banderes i lleis pròpies, configurant així el nou tribalisme del segle XXI, basat en la realització del desig sexual.

Per la seva banda, la perspectiva

de gènere assumida pel feminisme, fomenta una altra divisió també conflictiva i antagònica entre la dona i l'home. Aquest feminisme reproduïx mecànicament, i encara amb menor fonament objectiu, la dialèctica de la lluita de classes pròpia del segle XIX i primera meitat del XX, on l'home ocupa el paper del burgès explotador i la dona el del proletariat explotat.

Tot això, que el poder presenta com un progrés, és en realitat un terrible retrocés en la conquesta assolida de la unitat del gènere humà i de la possibilitat d'una vida social que no estigui basada en l'antagonisme i la desqualificació, que amb facilitat es transformen en l'odi.

Només recuperarem amb plenitud la unitat humana alliberant-nos d'aquelles ideologies que pretenen programar les nostres ments. Superarem així la polarització i l'enfrontament social que provoquen en una societat que, precisament, ja està patint i molt per la divisió hostil entre formes de pensar i de viure.

Vedruna i Sant Joan de Déu, unint forces

Amb aquest projecte també es contribueix a potenciar la recerca i transferència del coneixement a través de la investigació activa

MAR HERRERO, CARMEN CASTELAR I ISMAEL PERÁLVAREZ

Equip de coordinació psicopedagògica Vedruna Catalunya

La Fundació Vedruna Catalunya Educació i l'Hospital Sant Joan de Déu-Barcelona impulsen conjuntament el Projecte de Millora del Rendiment Escolar (Programa Mind Escoles). Les dues institucions comparteixen una trajectòria en la recerca educativa i de salut des del curs 2012-2013.

El Programa Mind Escoles té com a principal objectiu detectar, diagnosticar i tractar el conjunt de factors que afecten l'aprenentatge i la conducta en els alumnes de 2n EP per tal de procurar una ràpida millora del rendiment acadèmic de l'alumnat detectat, evitar el posterior inici de conductes disruptives i reduir el fracàs i l'abandonament escolar. Amb aquest projecte també es contribueix a potenciar la recerca i transferència del coneixement a través de la investigació activa.

Aquest projecte es materialitza a les escoles Vedruna de Catalunya en tres fases d'intervenció. Una primera fase, anomenada fase de Cribatge, on les famílies que ho desitgen juntament amb els tutors omplen uns qüestionaris vinculats a aspectes relacionats amb l'atenció, la lectoescriptura i la personalitat; una segona fase, anomenada de Diagnòstic, on participen de manera voluntària tot l'alumnat que ha donat positiu en la primera fase. I la terce-

ra fase, anomenada de Tractament, on l'alumnat té la possibilitat, si així ho desitja la família, de realitzar una intervenció psicopedagògica dins el mateix centre amb els professionals especialistes del mateix HSJD.

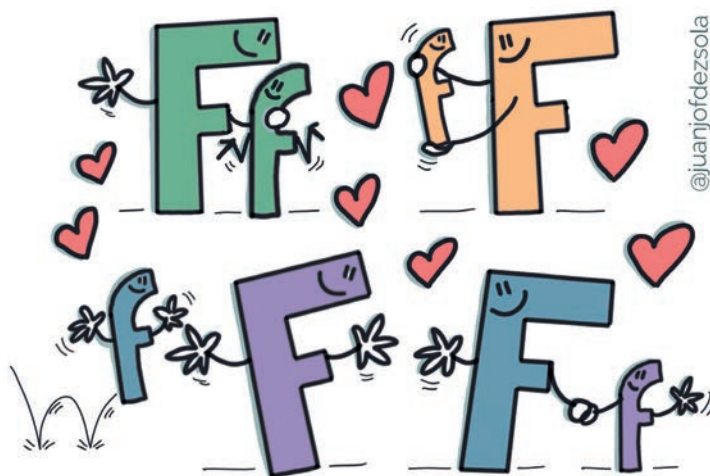
Els principals resultats obtinguts en el marc del projecte ens confirmen que entre un 15% i un 22% dels alumnes que han realitzat el cribatge presenten trastorns psicopatològics i de l'aprenentatge lligats al neurodesenvolupament, xifres similars a la resta de països desenvolupats. Atès que hi han participat diverses escoles del territori català, es pot considerar que la presència de psicopatologia es distribueix de manera uniforme en tots els estrats socials.

També observem que els escolars que presenten algun d'aquests trastorns mostren un rendiment acadèmic inferior al dels seus companys de classe, independentment del tipus d'escola en què estudien, factor que multiplica per 5 la probabilitat de no assolir les competències bàsiques requerides pel Departament d'Educació.

Finalment, destaquem que aquest projecte ha permès una excel·lent i ràpida interacció entre alumnes, professors, familiars i terapeutes, per tal d'abordar molt aviat els trastorns del neurodesenvolupament detectats.

Famílies sense barreres

Ens uneixen les mateixes ganes d'exercir la nostra maternitat i paternitat de la millor manera possible, des de l'amor incondicional que sentim pels nostres fills

GEMMA MIR MERCADER

Llicenciada en Història i diplomada en Ciències Religioses
Professora de Batxillerat

Ja fa quatre anys que el meu marit i jo col·laborem amb el projecte Famílies sense Barreres a la parròquia de Santa Maria de Montalegre. Aquesta iniciativa pretén acompanyar matrimonis que viuen en una situació de vulnerabilitat econòmica i cultural, en la missió educativa que tenen com a pares i mares de família.

No es tracta de cap xerrada, ni de cap conferència en què un expert, des d'una certa superioritat intel·lectual, exposi una sèrie d'idees sobre algun tema educatiu. No. Es tracta de situar-nos al costat d'aquests matrimonis i compartir la nostra experiència com a pares. Des d'una escolta atenta, anem prenent consciència de quines són les circumstàncies dels participants, les seves dificultats i també fortaleces. Només així podrem traslladar-los una experiència de vida, amb els nostres encerts i també amb les nostres limitacions, amb l'esperança que el camí que hem recorregut els pugui orientar.

La veritat és que el projecte de seguida em va engrescar; a mesura que sentia el que m'explicava la persona sobre les línies generals de Famílies sense Barreres, ressonaven dins meu les paraules de Pau: «Què teniu que no hàgiu rebut?» Al llarg del nostre camí com a pares (ja són 36 anys), és cert que hem anat acumulant una certa ex-

periència i també ens hem format per desenvolupar adequadament aquesta missió. Vaig pensar en les moltes facilitats que nosaltres vam tenir i de les quals vosaltres, lectors, també us n'heu beneficiat: cursos d'orientació familiar, escoles amb les quals compartíem un mateix projecte educatiu, suport dels avis, certa solvència econòmica per oferir als nostres fills el que consideràvem més adequat per al seu desenvolupament integral...

Les famílies de les quals em parlaven no ho tenien tan fàcil (pocs mitjans econòmics, horaris laborals que molt sovint no coincidien amb els dels seus fills, poc temps per dedicar-lo a temes formatius, dificultat amb l'idioma, mares sense suport real de la parella...).

Diumenge rere diumenge m'he anat adonant que, efectivament, no hi ha barreres entre els voluntaris i els participants del projecte, ja que compartim l'essencial: el fet de ser pares i per tant els primers responsables de l'educació dels nostres fills; i per damunt de tot, ens uneixen les mateixes ganes d'exercir la nostra maternitat i paternitat de la millor manera possible, des de l'amor incondicional que sentim pels nostres fills. I això és un punt d'unió, un punt d'ancoratge, de partida i, per tant, també de continuïtat per voler formar-nos en aquesta tasca.

En la mort del dominic Juan José Gallego Salvadores

SOR LUCÍA CARAM
Dominica de Manresa

Va ser un home
de confiança que
sabia posar pau
i construir des
de l'Evangeli

L'orde de Predicadors, els dominics, hem perdut un company de camí en aquesta terra, i segurament l'hem guanyat com a intercessor al cel. El P. Juan José Gallego Salvadores, Juanjo, ens ha deixat amb total discreció.

Però no únicament això: l'Església perd un referent de fidelitat i compromís. Un frare que ho va donar tot per l'Església servint des de la càtedra, el consell, el servei i, en els darrers anys, a Barcelona, com a prior del convent de Santa Caterina i exorcista. Va saber consolar, assessorar i ajudar els que patien i se sentien turmentats, des de la discreció i la humilitat.

Era un frare proper i molt fratern. La bondat n'era el tret característic. Va saber encarnar la misericòrdia i la compassió en grau superlatiu estant sempre disponible per acompanyar i ajudar, fins i tot aquells a qui ningú volia donar una oportunitat i estaven desesperats. Era un germà amb majúscula. La seva amistat era fidel i sempre donava la cara, les raons i les gestions envers germans i amics, però també per aquells que es-

taven sols a la vida i necessitaven un referent i un suport espiritual i humà.

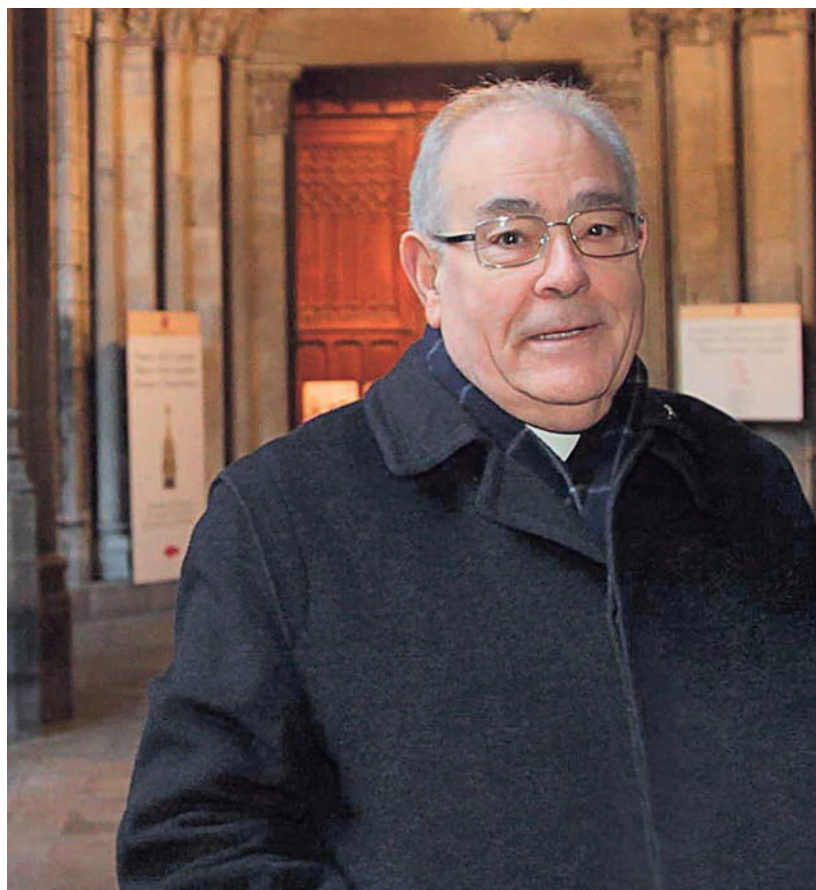
Va ser home de confiança en l'Església i en l'orde. Consultor en diverses congregacions romanes en les quals va tenir l'encàrrec de solucionar situacions complicades i assessorar per ajudar i discernir. Va ser superior del convent de Santa Sabina de Roma, provincial de la Província de Portugal i de la Província d'Aragó, així com viced canceller de la Universitat Catòlica de València Vicent Ferrer.

Obria les portes del cor per acollir i al seu costat era fàcil sentir-se acompanyat i fort. També obria les portes de la casa de la seva família a Castillo de los Polvazares a Astorga, província de Lleó, i allí tots se sentien un més de la família, sense cerimònies ni compliments. Podríem dir que el seu cor tenia les dimensions de la bondat del cor de Déu-Pare-Bo.

Vull recordar i recordar-lo pel que avui experimentem tots els que compartim amb el Juanjo un trajecte de les nostres vides. La seva amistat i gran capacitat de cercar solucions, animar l'esperança i treure ferro fins i tot de les situacions més dramàtiques, el feien entranyable. No va ser un home de sentències, d'estructures ni de rigors desproporcionats. Va ser un home de confiança que sabia posar pau i construir des de l'Evangeli. Era un creient convençut i ferm.

En els últims anys de la seva vida, abans del trasllat final a la infermeria del Vedat, l'arquebisbe de Barcelona el va nomenar exorcista. Quan m'ho va comentar li vaig dir: «Juanjo, jo no soc gaire d'aquestes coses, però estic segura que faràs molt de bé a la gent.» I així va ser. Quan em trobava persones desesperades, les enviava a parlar amb «l'exorcista», que amb la seva bondat espantava tots els dimonis de les neurosis, trastorns, tristeses, etc. i els convenia de visitar un psiquiatre o els ajudava a trobar la pau en la pregària i en la no-culpabilització que tant turmenta les persones.

Amb fra Juan José Gallego, perdem un germà que feia palpable, propera i autèntica l'experiència de Déu i del seu amor incondicional.

Agustí Codinach

«Cal més comunitat i més racionalitat»

David Jou, president de la Fundació Joan Maragall

David Jou és poeta, físic i president de la Fundació Joan Maragall. Des d'aquesta talaia privilegiada ens ajuda a reflexionar sobre el món que ens ha tocat viure i el paper que hi ha de tenir el cristianisme, amb especial atenció al diàleg cultural. Pel que fa a les dificultats econòmiques que viu l'entitat, que es van palesar en la inauguració del curs, també són oportunitat d'obrir-se a col·laboracions amb altres institucions. N'és una mostra la taula rodona *Música i espiritualitat en un món convuls*, amb Mireia Barrera, Joan Magrané, Jordi Savall i Bernat Vivancos, el 16 novembre al Palau Música.

L'individualisme de la nostra societat, també es fa sentir en la religió?

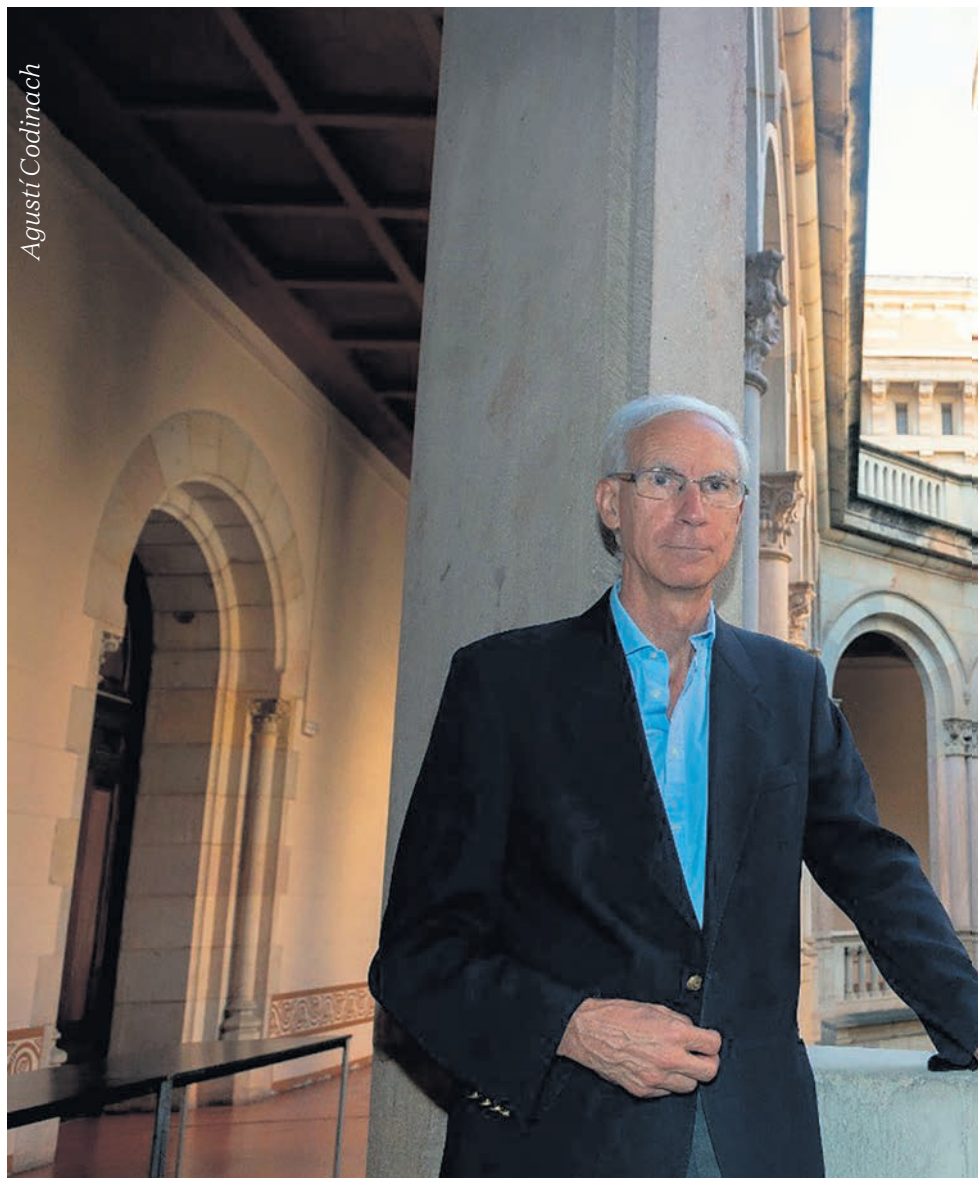
Sí. Actualment, es tendeix a una vivència molt individualista de l'espiritualitat, mentre que l'aspecte comunitari es deixa de banda. Per això, ens hem de plantejar quina mena de cristianisme vivim. Si és un cristianisme molt espiritualista també pot ser un cristianisme molt individualista. Cal insistir en l'aspecte comunitari i l'aspecte de la religió en contraposició amb la pura espiritualitat.

En una entrevista recent a Jaume Morales, cap de la llibreria Claret, ens deia que, pel que fa a les vendes, la teologia perd força a favor de l'espiritualitat i la interioritat. És simptomàtic del temps actual?

Efectivament, en el sentit que l'espiritualitat és més propera a l'emoció, i la teologia a la raó. Vivim una època no només individualista sinó també emocionalista. I si és molt emocionalista és difícil dialogar amb els que no pensen com tu, perquè allò que creus ho tens tan profundament incorporat a les emocions que escoltar versions diferents et suposa un trasbals. En canvi, una visió més teològica i racional, t'hauria de portar, en principi, a una capacitat de diàleg més gran. Per això, cal invitar a més comunitat i més racionalitat.

A grans trets, podem dir que hem passat de la raó il·lustrada a l'emotivitat importada dels Estats Units. La clau és l'equilibri?

Efectivament. Quan abans deia que demanem més comunitat i racionalitat, no és per passar a l'altre extrem sinó a un tipus de racionalitat que busqui l'emoció. Personalment, la Fundació Joan Maragall ha estat molt important per a mi. Escoltar els grans

filòsofs com Pere Lluís Font m'ha suggerit molta poesia que era religiosa però que no era només emocional sinó també teològica. Però és que, a més, les grans qüestions teològiques i intel·lectuals també tenen la seva emocionalitat. La ciència també té la seva emocionalitat. Per això sempre m'ha interessat el tema de ciència i poesia, i religió i poesia. L'equilibri és molt important.

Els llibres d'autoajuda, el malestar emocional, l'auge del ioga o la meditació, el metavers, de què ens parlen?

Ens parlen d'una societat de poc compromís amb l'altre, que té por de l'alteritat, que no ha reeixit a teixir prou ponts entre la gent. El fet d'haver prescindit de la religió ha fet minvar aquesta idea de comunitat. Insistim molt que l'Església serà mística o no serà, i certament que hauria de ser mística però també profètica. D'altra banda, es diu que vivim en

«Vivim una època no només individualista sinó també emocionalista»

«Sap molt de greu que el pensament progressista hagi abandonat el cristianisme»

David Jou (Sitges, 1953)
és poeta i físic.

un món científic, però la ciència és molt desconeguda. De fet, la ciència també és una manera de sortir de nosaltres mateixos.

Creure en Déu és font d'esperança. Aleshores, per què no està de moda?

Més que una època de buidor, vivim una època d'atapeïment. Estem tan immersos en el curt termini, en les urgències del dia a dia, en el món de les sensacions, que no reflexionem sobre les grans qüestions. D'altra banda, culturalment, venim d'una època llarga de demolició dels conceptes de Déu, d'ànima, d'Esperit... Antigament podia tenir sentit davant d'una visió autoritària de Déu, però ara que tenim una visió de Déu-Amor, almenys en el catolicisme, s'ha continuat demolint el cristianisme des del punt de vista cultural, fins a fer-lo irrisible. És un problema, perquè darrere la mort de Déu ve la mort de l'home.

Diàleg, cristianisme, cultura. Sobre aquest trinomi pivota la Fundació Joan Maragall. El món ha passat de l'hostilitat a la indiferència?

Notem aquesta indiferència, per exemple, en els continguts de la Biennal de Pensament de Barcelona, una iniciativa interessant i que apreciem molt. A alguns dels temes que s'hi aborden hi podríem aportar, des de la Fundació, matisos complementaris. El nostre propòsit és incorporar la veu cristiana a la reflexió actual i viceversa, escoltar l'actualitat com a estímul per a nova reflexió cristiana.

Si el cristianisme no dialoga amb el món en què es converteix?

Es converteix en un reducte, que pot ser un consol, però que no és llevat social. El cristianisme va obrir un llevat d'esperança en el món antic. La gent s'hi va apuntar perquè era font d'esperança per als esclaus, els desprotegits, els marginats, a qui es reconeixia la dignitat. Als rics també se'ls convidava a participar en una visió que anava més enllà del gaudi de la riquesa. El cristianisme és molt important i ho ha de ser, però per això ha de tenir aquesta dimensió cultural i social.

En l'acte d'inauguració de curs, a l'octubre, va parlar del paper de la religió en la crisi d'Ucraïna i va dir que «és un contrasentit ben dolorós que en nom dels valors cristians se seguin milers de vides». Quines són les conseqüències d'enarborar la religió amb la bandera identitària?

El cristianisme el podem viure des de la vessant cultural, existencial, social o identitària. Viure'l des de la vessant identitària, d'afirmació, de conquesta, és molt perillós.

En general, el feixisme occidental enarbora la bandera del cristianisme.

Es busca una identitat forta. Dit això, sap molt de greu que el pensament progressista hagi abandonat el cristianisme, com si no tingués cap mena de valor. Això ha facilitat aquesta apropiació indeguda. A l'hora d'establir els valors fundacionals d'Europa, molts diputats del Parlament Europeu no van voler reconèixer el cristianisme, cosa que va suposar un regal immens per als futurs moviments reaccionaris.

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

L'Església i la reialesa

Benvolgudes i benvolguts, en ple Concili Vaticà II, sant Pau VI va renunciar a la tiara pontifícia. El 13 de novembre de 1964, després d'una concelebració en ritu bizantí que s'havia celebrat a la basílica de Sant Pere, Pau VI baixà del seu setial i, portant a les mans la tiara regalada pels feligresos de Milà en ocasió de la seva coronació com a Summe Pontífex, la col·locà sobre l'altar conciliar i, sense dir ni paraula, es dirigí tot seguit a la capella de Sant Wenceslau per beneir unes imatges de sant Ciril i sant Metodi. Prèviament, el secretari general del Concili, el cardenal Felici, havia anunciat que el Papa regalava la seva tiara als pobres.

Cal dir que la tiara era símbol del poder temporal del Papa, però al Papa li escau molt més la mitra i el bàcul de bisbe. Amb gestos així, esdevé més difícil de confondre la creu amb l'espasa o el bàcul de pastor amb el ceptre reial. És millor que el Successor de Pere no dugui corona.

Qui és rei dintre l'Església? Indubtablement, és Jesucrist, com avui ho

celebrem. Així ho diu a Ponç Pilat: «Tu ho dius: jo soc rei» (Jn 18,37). Ell, doncs, havia de dur corona. Però no se la volgué posar quan, després de la multiplicació dels pans, la hi oferiren. Així ho diu l'evangelista: «Jesús s'adonà que venien a emportar-se'l per fer-lo rei, i es retirà altra vegada tot sol a la muntanya» (Jn 6,15). Tampoc sembla que traspassés a Pere i els seus successors el dret de posar-se corona.

Pel que fa a Pere, Jesús li dona diversos noms. Però sobretot el designa amb el nom de *pedra*, roca (Mt 16,18), per tal que esdevingui el fonament de l'Església. Li dona «les claus» (Mt 16,19), però no la corona. El fa porter, però no el fa rei. També el nomena pastor universal, encomanant-li que pasturi les seves ovelles (cf. Jn 21,15-17). Li encomana la missió de «l·ligar i deslligar» (Mt 16,19), tot enfortint en la fe els seus germans (cf. Lc 22,32). Són diverses les imatges amb què Jesús designa les funcions de Pere, però no en fa servir cap que ens recordi les prerogatives de la reialesa.

Quedem, doncs, que ni Pere ni

els seus successors no són reis i que el poder del Papa no és pròpiament monàrquic. Sospito que sant Ignasi d'Antioquia ho entenia perfectament quan, a començaments del segle II, saludava així l'Església de Roma: «Ignasi [...] a l'Església que ha aconseguit la misericòrdia del Pare [...], la que té la presidència en el lloc del país dels romans [...], la que és dignament casta i la que presideix tota l'assemblea de la caritat» (Ad Rom., Inscr.: R 52). No li deia reina ni emperadriu de les altres Esglésies, sinó tan sols presidenta. No és que sant Ignasi fos republicà o demòcrata, però coneixia bé l'Església i sabia que és la institució destinada al foment de la caritat. Ni el despotisme, ni l'esclavatge, l'absolutisme o el centralisme no tenen dret a entronitzar-s'hi.

El rei, ja ho dèiem al principi, és Jesucrist, i tots nosaltres som servidors que ell ha destinat, amb responsabilitats jerarquitzades i en el marc d'una pluralitat de ministeris i serveis, a escampar la fe i la caritat pel món.

Ben vostre.

FRANCESC CONESA
Bisbe de Solsona

Persona a persona

Estimats germans:

Hi ha una manera d'anunciar l'Evangeli que és fonamental: aquella que es fa persona a persona, portant l'Evangeli a les persones amb què cadascú tracta. Així es va difondre el cristianisme en els primers temps, quan l'alegria de creure en Crist i de viure com a homes nous es va anar contagiant entre la gent d'aquell decadent imperi romà. Segons el parer de molts historiadors, va ser el testimoni dels cristians a la vida quotidiana el que va moure molts a acceptar la fe en Jesucrist.

El papa Francesc ha dedicat diversos números de l'exhortació *Evangelii gaudium* a parlar d'aquesta manera de predicació informal de l'Evangeli, que es realitza de persona a persona (n. 127-129). L'anunci persona a persona es pot adreçar tant a persones conegudes com a desconegudes. Qui ha acollit Jesucrist com a bona notícia, sent la necessitat de comunicar aquesta alegria primer als més propers: la pròpia família, els amics, els veïns. Però també es pot anunciar Crist a altra gent amb qui ens entrebanquem i amb la qual podem compartir aquesta fe que ens il·lumina i omple la nostra vida d'esperança. Evidentment, tot això s'ha de fer amb un respecte exquisit cap a l'altra persona i la llibertat, actuant sempre de manera amable.

Diu el Papa, a més, que la primera cosa és sempre el diàleg personal, on es comparteixen les esperances i alegria de l'altre. Només després d'aquesta conversa, es pot presentar la Parau-

la i fer l'anunci fonamental: que Déu ens estima personalment i que ens ho ha mostrat fent-se home i oferint-nos el seu amor i amistat. Aquest anunci només es pot realitzar amb una gran humilitat, sabent que el missatge que transmetem ens supera del tot. De vegades es fa de manera directa, parlant amb l'altra persona, però moltes vegades es fa a través del testimoniatge personal de vida. L'anunci de l'Evangeli es fa de moltes maneres, de vegades a partir d'una paraula de la Sagrada Escriptura, però d'altres amb un gest o una actitud o a través d'un signe. De diverses maneres, l'Esperit Sant pot fer sentir l'altra persona que Déu li parla i omplir-lo del goig que suposa acollir aquesta Paraula. Per acabar, cal subratllar que l'anunci persona a persona ha d'anar sempre acompanyat per la pregària, perquè la conversió del cor no és obra nostra, sinó de Déu. Si sembla oportú, és bo que la nostra trobada i diàleg amb l'altre acabi amb una pregària, que situï la persona en presència de Déu.

Aquest mode d'anunci de l'Evangeli no queda reservat als ministres ordenats, sinó que implica tothom. «Ser deixeble és tenir la disposició permanent de portar a altres l'amor de Jesús i això es produeix espontàniament en qualsevol lloc: al carrer, a la plaça, en el treball, en un camí» (EG 127). La renovació missionera de l'Església només serà possible si cada cristià es compromet a portar l'Evangeli a les persones amb qui es relaciona.

COMENTARI DE LA PARAULA

Jesús salva per la creu

GLORIA MONÉS

Aquest relat ens recorda les tres temptacions del diable a l'inici de l'Evangeli. En tres ocasions el text ens diu que Jesús és temptat de salvar-se a si mateix i es descriu fins a tres vegades el rebuig i les burles que va patir Jesús. Primer per part de les autoritats, és a dir, dels membres del Sanedrí (grans sacerdots, notables i mestres de la Llei) que no accepten un Messies que mori i que no salvi el seu poble. Després pels soldats, representants del poder romà, que no entenen que un rei no es defensi. I, finalment, per un dels criminals, que tampoc accepta un Messies que no se salvi a ell mateix, ni a ells. És significatiu el silenci de Jesús en les tres temptacions, que només trenca de manera solemne i amb autoritat («t'ho dic amb tota veritat») més endavant per anunciar la salvació a l'altre criminal. Lluc, per subratllar el caràcter salvífic de la creu, descriu com Jesús és crucificat per ser un salvador «fals», segons els jueus i els romans. La ironia del relat rau en les burles a Jesús perquè en les tres ocasions es diu que no fa res per salvar-se de la mort física, quan realment Jesús sí que és l'Elegit, el Messies, el salvador que res-

suscitarà i salvarà la humanitat a través de la seva mort en la creu.

Malgrat l'aparença de fracàs, la mort de Jesús és el seu triomf, obre unes perspectives de perdó i salvació per a tothom, fins i tot per a un dels criminals: «Avui seràs amb mi al paradís.» Hem llegit sovint en l'Antic Testament el perdó que Déu concedeix als qui creuen en Ell, malgrat el que hagin fet. Per exemple, en el relat de Caïn que mata Abel o en el del rei David que comet adulteri i fa matar el marit de Betsabé. I és que l'amor de Déu no té mesura. Ara bé, si rebutgem l'amor de Déu no tenim escapatòria. Déu només actua quan la nostra resposta és positiva. El criminal «bo» reconeix la condició de rei de Jesús («recordeu-vos de mi, quan arribeu al vostre Regne»). Ell s'ha penedit i convertit perquè reconeix el mal que ha fet i considera justa la seva condemna, per això estarà amb Jesús al paradís aquell mateix dia.

JAUME BALATEU
Biblista

CONSULTORI BÍBLIC

MONTSE DE PAZ
Biblista

Quin fonament evangèlic tenen els sagraments? (I)

Els set sagraments, com a signes visibles de l'acció de Déu en moments crucials de la nostra vida, tenen tots ells un fonament evangèlic. La vida de Jesús, de fet, va ser un gran sagrament fet carn: presència física i palpable de Déu entre nosaltres. Tot el que va fer és una mostra de l'amor de Déu vers la humanitat.

El *baptisme* té un preludi en Joan Baptista, com a gest de penediment i purificació dels pecats. Quan Jesús es bateja, l'Esperit Sant davalla sobre ell (Marc 1,9-11; Mateu 3 i Lluc 3,21). És l'origen del baptisme cristià, que uneix purificació i conversió amb la unció de l'Esperit. L'aigua és signe de puresa i també de vida. L'oli és signe de la reialesa a la qual som cridats; antigament, reis i sacerdots eren ungits amb oli. El baptisme ens agermana amb Jesús i ens fa fills de Déu. Per a Jesús va significar l'inici de la seva missió; per a nosaltres és l'inici de la nostra vida cristiana, marcada per una vocació a la que tots som cridats.

La *confirmació* es relaciona amb Pentecosta (Fets 2): l'Esperit de Déu omple els deixebles que esdevenen apòstols, testimonis de Jesús que porten l'evangeli a tot el món. La força divina potencia els carismes de cadascú i capacita per a la missió.

La *penitència* o perdó dels pecats: Jesús l'exerceix al llarg de tota la seva vida pública. El perdó allibera i guareix el cos i l'ànima de la persona. Jesús perdona i dona la facultat de perdonar als seus deixebles: tot el que deslligueu a la terra, quedarà deslligat al cel. La penitència, com veiem en l'episodi de la dona i el perfum (Lluc 7,36-50), demana dolor pels pecats i molt d'amor; però a més, com veiem en Zaqueu (Lluc 19,1-10), requereix un canvi real de conducta i gestos concrets de reparació.

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Jesucrist, Rei de tot el món

Lectura primera

2Sa 5,1-3

Ungiren David rei d'Israel

Lectura del segon llibre de Samuel:

En aquells dies, les tribus d'Israel anaren a trobar David a Hebron i li digueren: «Som família teva, som os del teu os i carn de la teva carn. Ja abans, mentre Saül era el nostre rei, tu conduïes les tropes d'Israel quan anaven a la guerra i quan en tornaven, i el Senyor et digué: «Tu pasturaràs Israel, el meu poble, seràs el seu sobirà.» Així, quan els ancians d'Israel anaren a trobar el rei a Hebron, el rei David va fer amb ells un pacte davant el Senyor i l'ungiren rei d'Israel.

Al·leluia

Mc 11,10

*Beneït el qui ve en nom del Senyor.
Beneït el Regne del nostre pare David,
que està a punt d'arribar.*

Evangelí

Lc 23,35-43

*Senyor, recordeu-vos de mi,
quan arribeu al vostre Regne*

Lectura de l'evangelí segons sant Lluç:

En aquell temps, les autoritats es reien de Jesús clavats en creu i deien: «Ell, que en salvava d'altres, que se salvi ell mateix, si és el Messies de Déu, l'Elegit.» Els soldats també se'n burlaven: tot oferint-li vinagre, li deien: «Si ets el rei dels jueus, salva't tu mateix.» Sobre d'ell hi havia

Salm responsorial

121

Quina alegria quan em van dir:
«Anem a la casa del Senyor.»
Ja han arribat els nostres peus
al teu llindar, Jerusalem.

*R. Quina alegria quan em van dir:
«Anem a la casa del Senyor.»*

És allà que pugen les tribus,
les tribus del Senyor.
A complir l'aliança d'Israel,
a lloar el nom del Senyor.
Allí hi ha els tribunals de justícia.
Els tribunals del palau de David. *R.*

Lectura segona

Col 1,12-20

*Ens traspassà al Regne del seu Fill
estimat*

Lectura de la carta de sant Pau
als cristians de Colosses:

Germans, doneu gràcies al Pare, que us ha fet dignes de tenir part en l'heretat del poble sant, en el regne de la llum. Ell ens alliberà del poder de les tenebres i ens traspassà al regne del seu Fill estimat, en qui tenim el nostre rescot, el perdó dels nostres pecats.

Ell és imatge del Déu invisible, engendrat abans de tota la creació, ja que Déu ha creat totes les coses per ell, tant les del cel com les de la terra, tant les visibles com les invisibles, trons, sobirans, governs i potestats. Déu ha creat tot l'univers per ell i l'ha destinat a ell. Ell existeix abans que tot, i tot es manté unit gràcies a ell.

Ell és també el cap del cos, que és l'Església. Ell n'és l'origen, és la primícia dels qui retornen d'entre els morts, perquè ell ha de ser en tot el primer. Déu volgué que residís en ell la plenitud de tot el que existeix; per ell Déu volgué reconciliar-se tot l'univers, posant la pau en tot el que hi ha tant a la terra com al cel, per la sang de la creu de Jesucrist.

un rètol que deia: «El rei dels jueus.»

Un dels criminals penjats a la creu també li deia insultant-lo: «No ets el Messies? Salva't a tu mateix i a nosaltres.» Però l'altre, renyant-lo, li respongué: «Tu, que estàs sofrint la mateixa pena, tampoc no tens temor de Déu? I nosaltres ens ho mereixíem, perquè estem sofrint el càstig que ens correspon pel que hem fet, però aquest no ha fet res de mal.» I deia: «Jesús, recordeu-vos de mi, quan arribeu al vostre Regne.» Jesús li respongué: «T'ho dic amb tota veritat: Avui seràs amb mi al paradís.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC C; FERIAI II)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 2)

Novembre

20. DIUMENGE

Nostre Senyor Jesucrist, Rei de tot el món (S), Verd. Lectures: 2 Samuel 5,1-3 / Salm 121 / Colossencs 1,12-20 / Lluc 23,35-43

SANTORAL: Benigne, b. i mr.; beata Isabel Ferrer, rel. i mr.; Octavi i Adventor, mr.; Silva, vg. i mr.

21. DILLUNS

Presentació de la Benaurada Verge Maria (MO), Blanc. Lectures: Apocalipsi 14,1-3.4b-5 / Salm 23 / Lluc 21,1-4

SANTORAL: Gelasi I, p.; Honori, Eutiqui i Esteve, mr.

22. DIMARTS

Santa Cecília (MO), Vermell. Lectures: Apocalipsi 14,14-20 / Salm 95 / Lluc 21,5-11

SANTORAL: Filemó i Àpia.

23. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Apocalipsi 15,1-4 / Salm 97 / Lluc 21,12-19. O

bé: *Sant Climent I (ML), Vermell; Sant Columbà (ML), Blanc.*

SANTORAL: Lucrècia, vg. i mr.; beat Miquel-Agustí Pro, prev. i mr.

24. DIJOUS

Sants Andreu Dung-Lac (MO), Vermell. Lectures: Apocalipsi 18,1-2.21-23;19,1-3.9a / Salm 99 / Lluc 21,20-28

SANTORAL: Crisògon, mr.; Fermi-na, vg. i mr.; Flora i Maria, vg. i mr.

25. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: Apocalipsi 20,1-4.11-21,2 / Salm 83 / Lluc 21,29-33. O bé: *Santa Caterina d'Alexandria (ML), Vermell.*

SANTORAL: Erasme, mr.; Gonçal, b.

26. DISSABTE

Fèria, Verd. Lectures: Apocalipsi 22,1-7 / Salm 94 / Lluc 21,34-36

SANTORAL: Conrad, b.; Joan Berchmans, rel.; Lleonard de Porto Maurizio, prev.; Silvestre, ab. i fund.; Sirici, p.

El Sant 22 NOVEMBRE

Santa Cecília

Hi ha sants dels primers temps del cristianisme que malgrat la documentació històrica relativament escassa sempre han estat d'una gran popularitat. N'és una bona mostra la devoció a santa Cecília (segle III), verge i màrtir que des de fa segles és considerada la patrona de la música.

Cecília era filla d'una família benestant de Roma. Convertida al cristianisme, els seus pares la volien casar amb Valerià, de fe pagana. La jove va assegurar al seu promès que s'hi casaria amb la condició que es fes batejar, i que només una vegada convertit seria capaç de veure l'àngel que ella tenia sempre al costat. Valerià hi va accedir i, efectivament, rebut el sagrament va veure l'àngel al costat de Cecília. Llavors, tots dos van acordar unir-se en matrimoni, però mantenint-se verges, i dedicar-se a ajudar els cristians perseguits i enterrar els màrtirs. Així ho van fer, fins que les autoritats els van arrestar i executar. El culte a santa Cecília es va estendre ràpidament i al segle V es va construir la basílica romana que porta el seu nom. És patrona de la música perquè mentre sonava la música profana durant la cerimònia del casament ella entonava himnes a Déu.

Un sol que ve del cel

EMILI VILLEGAS ARTACHO
Delegat diocesà de Pastoral
Sacramental i Litúrgia d'Urgell
mossenemili@gmail.com

«Qui matina, fa farina» ens diu el refranyer català. Doncs, si és així, per a un batejat no hi ha millor manera de començar el dia que pregant i encomanant a Déu la nova jornada.

Sant Basili el Gran ho recomanava d'aquesta manera en el segle IV: «Al matí preguem perquè les nostres ànimes i els primers actes del nostre pensament siguin per a Déu i no pensem altra cosa abans d'haver-nos alegrat amb el record de Déu, tal com està escrit: "Quan recordo allò que Déu ha fet, sospiro" (Sl 76,4) i no hem de començar el treball abans de fer el que diu el salm: "Senyor, escolteu el meu clam a trenc d'alba; us exposo el meu plet de bon matí i em quedo esperant"» (Sl 5,4-5).

Mirem de desglossar sintèticament alguns dels elements de l'oració de Laudes perquè els nostres lectors en coneguin el seu ric significat. Així, podran adherir-se a aquesta pregària de tota l'Església, que se celebra amb la primera llum del dia, recordant la resurrecció del Senyor.

El primer element que trobem en la nostra pregària matutina és l'himne. Aquest és un element introductiu que pot ser un cant líric, popular, fàcil i ple de poesia religiosa que serveixi per fer més planera i agradable l'entrada a l'oració (cf. OGLH 42).

Després de l'himne, segueix la salmòdia. Cal remarcar que els salms de Laudes no han estat escollits segons l'ordre establert en la Bíblia sinó segons

el principi d'idoneïtat. Preval sempre un salm de lloança. Aquests foren aprovats perquè fan referència explícita a la primera hora del matí, a la llum del sol. A més, el caràcter cristològic d'aquests salms és molt perceptible. Per posar només un exemple, si analitzem el salm 18a ens adonarem que l'Església veu, gràcies a la imatge del sol que surt, el Crist, sol del dia i de la humanitat.

Un dels altres elements característics de la pregària de Laudes és el càntic evangèlic de Zacaries (cf. Lc 1,68-79). Aquest el trobem immediatament després de la lectura i el responsori breu. Una vegada més veiem com aquest component pretén ser una glorificació del Crist ressuscitat, «un sol que ve del cel, per il·luminar els qui viuen a la fosca, a les ombres de la mort, i guiar els nostres passos per camins de pau».

Per tal de començar bé el dia, seguim amb unes pregàries per consagrar la jornada a Déu (cf. OGLH 181). La finalitat d'aquestes invocacions és demanar a Déu la benedicció sobre totes les nostres activitats diürnes, per continuar caminant en la vida nova dels batejats. Aquestes invocacions acaben amb l'oració del Parenostre, sent una de les tres vegades que l'Església disposa que es reciti solemnement durant la jornada (Cf. OGLH 195).

És així com els cristians comencem el dia, amb bon peu, dipositant la nostra confiança en el Déu de la vida i lloant-lo de bon matí.

Exposició dedicada al dibuixant Santiago Mateu i Pla

REDACCIÓ

Fins al proper 29 de gener, el Museu d'Art de Girona acull l'exposició *Santiago Mateu i Pla. El dibuixant que estimava Girona*. Fundat l'any 1976 i amb seu a l'antic Palau episcopal, el Museu d'Art de Girona aglutina dues col·leccions rellevants: la del Museu Diocesà de Girona i la del Museu Provincial d'Antiguitats i Belles Arts.

Santiago Mateu i Pla (Malgrat de Mar, 1891 – Badalona, 1935) és un artista gairebé desconegut, però d'una vàlua considerable en l'àmbit del dibuix, en el qual va arribar a assolir un estil personal i una certa notorietat.

Aquesta és la primera exposició monogràfica que se li dedica, després que un estudi de la historiadora de l'art Núria Casals n'hagi permès conèixer la biografia i localitzar una quantitat considerable d'obres seves. La mostra prové del Museu de Badalona, que conserva dotze dibuixos de l'artista, mentre que el Museu d'Art de Girona, ciutat amb la qual l'artista va tenir molta relació, en guarda també diversos.

Mateu i Pla es va formar com a dibuixant a l'escola municipal del carrer Guifré de Badalona, on estudiava, i més endavant a l'acadèmia que el pintor Eduard Flò tenia a la ciutat.

Des del 1912 va exposar a Malgrat, Badalona, Barcelona, Girona, Reus i Figueres. Tot i que va pintar alguns olis, es va dedicar bàsicament al dibuix a la ploma i al carbó. Aquestes obres van suscitar l'elogi d'alguns crítics, sobretot de Joan Sacs (Feliu Elias). També va merèixer algunes distincions, com les que va obtenir el 1931 en un concurs coordinat pel Centre Excursionista de Catalunya, en el marc d'un projecte d'estudi de la masia catalana.

La temàtica de la seva obra es va centrar en vistes urbanes — amb una especial predilecció per Girona —, marines, jardins, masies

i paisatges en general. Partint de formes acadèmiques, el seu estil va evolucionar, concretament a partir del 1915, cap a traços molt lliures i espontanis. A l'entorn del 1920 també va començar a practicar un dibuix detallista i minuciós.

Casat amb Josepa Bori, filla d'Antoni Bori i Fontestà, es va integrar en l'ambient cultural de Badalona, on residia des del 1901, i va col·laborar en publicacions locals, tant amb dibuixos com amb escrits. També van aparèixer articles seus a la premsa de Girona, especialment a *El Autonomista*, el periòdic republicà que dirigien els germans Darius i Carles Rahola, on va publicar sobretot textos dedicats a artistes catalans contemporanis, com els caricaturistes Lluís Bagaria i Feliu Elies (Apa) o els pintors gironins Manuel Pigem i Ros i Josep Gelabert, entre d'altres. Amb Carles Rahola va mantenir una interessant correspondència i va voler il·lustrar un llibre seu, amb dibuixos de paisatges gironins. La mort de l'artista va impedir que el projecte tirés endavant.

La seva desaparició prematura l'any 1935, la circumstància que no s'hagués professionalitzat com a dibuixant i el parèntesi que va significar la guerra civil van fer que Santiago Mateu i Pla caigués en l'oblit.

Museu d'Art de Girona

Una de les sales de l'exposició.

Postals des d'Andalusia

Els valors del Regne

La festa de Crist Rei posa punt final al cicle litúrgic, aquell «recorregut de la vida de Jesús» des de tots els altars de la terra. Leonardo Boff, en el seu comentari a aquesta solemnitat, afirma: «El regne de Déu apareix 122 vegades als evangelis i 90 cops en llavis de Crist, i significa la transfiguració total d'aquest món segons el sentit de Déu.»

A Andalusia són moltes les germandats i confraries les que celebren el diumenge de Crist Rei les festes dels seus titulars. Entre d'altres, la Germandat del Nostre Pare Jesús, en la seva entrada triomfal a Jerusalem, imatge a la qual es dona culte pràcticament a totes les parròquies. Jesús és un «rei» que no domina per la força, sinó per la seducció de qui mostra el seu amor per nosaltres en ser aixecat a la Creu. Parlar del «regne de Déu» és parlar dels seus quatre grans valors que Joan XXIII va proclamar esplèndidament a *Pacem in terris*: «Veritat, amor, justícia i llibertat.» La veritat ens fa lliures; l'amor ens fa germans; la justícia ens fa solidaris i la llibertat ens fa responsables. Davant d'aquests valors del regne de Déu, els valors d'una humanitat desbocada completament a les cataractes de la tècnica que l'ha constituïda en un «llogarret global» on tot és «enfrentament i destrucció», en comptes de «progrés i desenvolupament» per a tots els pobles. Aquests tres «valors», poder, diners i plaer, que «ensenyoreixen el món» malauradament, combaten els «valors» d'un Déu-Pare que ens abraça des de totes les ribes del seu regne.

Diu el papa Francesc que Jesús vindrà al final dels temps per jutjar totes les nacions, «per que ara ve a nosaltres quotidianament, es presenta de moltes maneres i demana que l'acollim».

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Mirem al futur

És ben sabut que atacar, difamar o simplement anar en contra de l'Església catòlica surt de franc. I se n'aprofiten força persones. Amb raó o sense. No cal dir que hi ha casos com, per exemple, l'abús a menors, que són repugnants. Sembla que aquestes pràctiques estan en via de solució. Tan sols queda evitar que continuï passant, i demanar perdó i restituir les víctimes d'abusos en la manera que correspongui.

Dit això, ara cal amb tota humilitat mirar cap al futur. Gosaria afirmar que qualsevol institució, inclosa l'Església, qualsevol poble a través de la seva història té episodis negres en el transcurs dels segles. I cal assumir-ho, i ho assumim.

Hem de donar a conèixer Déu, nostre Senyor, primer, i després, la nostra Església catòlica. Mirem al futur. No podem esperar que una part de la societat vingui a les nostres parròquies; a l'inrevés, ens correspon a nosaltres sortir, i on? Doncs anar al carrer. Als nostres amics, al nostre entorn i als que no coneixem. Segons el meu parer, això seria una de les maneres de l'Església en sortida, que és el que el papa Francesc no es cansa de repetir.

Mirem al futur, amb l'ajuda de Déu i la força que ens pot donar l'Esperit Sant.

JUAN J. RIBAS

La missa de Tots Sants a La 2

Va ser una eucaristia molt rica i solemne, com totes les dels diumenges a La 2.

A la carta apostòlica *Desiderio desideravi*, el papa Francesc convida a «redescobrir i viure la veritat i la força de la celebració eucarística».

Aquesta santa missa va estar celebrada, com sempre, pel sacerdot Carles Cahuana, acompanyat pel director de la missa, el diaca Ignasi Miranda, qui també va amenitzar la celebració, com és habitual, amb el seu orgue.

La Coral Tívoli, de Vilafranca del Penedès, formada per dotze excel·lents dames (roses octogenàries, però no marcides) i els seus cinc companys, juntament amb el seu director, també octogenaris. Excel·lent! La «flor i nata» de la nostra Església.

Cal esmentar també les religioses de la comunitat de Pureza de Maria —a la seva capella-església tan acollidora— que, amb la seva presència espiritual, animen tan meravellosament la sagrada eucaristia. No m'oblido d'una d'aquestes germanes que va tenir cura de l'encenser.

També vull referir-me a TVE Catalunya, a Sant Cugat del Vallès, que, amb la seva dedicació professional i molt respectuosa, ajuden a propagar aquesta eucaristia. I, finalment, he d'esmentar la pantalla amb la llengua de signes.

Tot va ser, segons la meua opinió, magnífic i espiritual, atès que la bona realització de la missa dels diumenges a La 2 pot arribar a tots els cors dels confins de Catalunya. Moltes gràcies!

JOSEP VIDAL i BORRÀS

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

«Els rotlles del mar Mort permeten als cristians recuperar la memòria perduda»

Adolfo Roitman, curador dels manuscrits del mar Mort i director del Santuari del Llibre

CARME MUNTÉ MARGALEF

Fotos: Agustí Codinach

Antropòleg, arqueòleg, historiadore, rabí, argentí i israelià, aficionat del Barça... Adolfo Roitman és des del 1994 el curador dels manuscrits del mar Mort i director del Santuari del Llibre que els custodia, al Museu d'Israel. Aquest any es compleix el 75è aniversari d'una troballa que va canviar per sempre la història i la concepció del judaisme i del cristianisme. Entre els anys 1947 i 1956 es van trobar un total de 25.000 fragments de manuscrits a les coves de Qumran que tenen aproximadament dos mil anys d'antiguitat, des del segle III aC fins al segle I dC.

Per què el descobriment dels rotlles del mar Mort és tan important per a la història?

Perquè per primera vegada a la història tenim documents originals produïts, llegits, estudiats per jueus de fa 2.000 anys, en l'època que anomenem grecoromana. En aquella època té lloc un dels moments clau en la història de l'home, quan Occident es troba amb Orient. A partir d'aquest encontre naixeran,

a més del fonament grecoromà, dos fonaments més d'Occident: el judaisme històric i el cristianisme. Els rotlles del mar Mort venen d'aquesta època. D'altra banda, a diferència del que havíem conegut abans dels rotlles, que eren materials que ens havien arribat del món antic però en versions tardanes i fins i tot en traduccions, ara teníem per primer cop materials originals que ens arribaven com si fossin restes de dinosaures que ens permetien conèixer la saviesa d'Israel de fa 2.000 anys.

En la seva intervenció a l'Ateneu Sant Pacià, va dir que els rotlles de Qumran ens recorden a jueus i cristians que som germans.

Tots nosaltres som el resultat de la història i carreguem a l'esquena 2.000 anys de persecucions, expulsions, cremes de llibres jueus, fet que arriba al seu màxim exponent amb l'Holocaust. Aquests 2.000 anys van estar acompanyats per profundes diferències entre jueus i cristians: els uns perquè estan convençuts que el Messies ha arribat mentre que els altres no accepten aquesta identitat. Els rotlles del mar Mort venen d'una època precristiana i prejueva, en el sentit de prerabínica. No hi ha rabanisme i encara no hi ha cristians, hi ha jueus de diferent tipus. És un judaisme on encara no existeix aquesta polèmica entre jueus i cristians. Els rotlles del mar Mort permeten als cristians recuperar la memòria perduda, aquest judaisme que va servir com a context en el qual neix el cristianisme.

Quina informació ens ofereixen sobre el judaisme de l'època?

Troblem materials astronòmics i astrològics a Qumran, que probablement s'havien originat a Caldea, Mesopotàmia. Els caldeus eren coneguts com els grans astròlegs del món antic. Els documents tro-

«Qumran ens permet reconèixer una realitat jueva policromàtica, complexa i molt rica intel·lectualment»

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte

de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741

c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

Adolfo Roitman, acabada la conferència que va impartir a l'Ateneu Sant Pacià.

«Tot condueix a pensar que hi havia un barri esseni a l'antiga Jerusalem, on la tradició cristiana situa el Cenacle»

bats mostren que aquells materials també van arribar a cercles jueus. Qumran en aquest cas ens revela una realitat que no coneixíem. També sabem per textos no rabínics que els jueus s'interessaven molt per la màgia, per exemple tenim moltes històries de Jesús com a taumaturg. Qumran ens permet reconèixer una realitat jueva policromàtica, complexa i molt rica intel·lectualment, que no coneixíem.

I sobre el cristianisme?

Avui no es poden estudiar els orígens de l'Església sense passar pel judaisme del Segon Temple i específicament pels rotlles del mar Mort. A Roma, Princeton, Oxford... quan s'estudia aquesta època a les classes de Teologia s'estudien els rotlles del mar Mort. Per això molts dels investigadors són cristians, i ho fan no perquè vulguin ser jueus sinó més bons cristians. El fet que històricament els jueus no veiessin els cristians com a part del seu poble va ser una de les grans tragèdies per a totes dues civilitzacions.

Els autors d'aquests escrits eren essenis. Qui eren i en què es diferenciaven de la resta d'Israel?

Dels essenis tenim tres fonts

fonamentals: Filó d'Alexandria, Flavi Josep i Plini el Vell. També tenim una cita de Joan Crisòstom. El grup dels essenis té moltes característiques del que avui diem que és una secta, o un moviment amb característiques sectàries; per exemple una vestimenta i costums particulars, molt diferents dels altres jueus de l'època. També tenien un tipus de teologia i comportaments diferents. En aquest sentit, per primera vegada a la història, no només disposem de la seva literatura, també els edificis on vivien, les eines que feien servir, i fins i tot un cementiri enorme a Qumran amb més de 1.300 tombes.

Quina influència van exercir en el cristianisme naixent?

Un fill d'aquest moviment dels essenis a Qumran probablement sigui el cristianisme. El grau de dependència és una cosa a establir. Hi ha qui suggereix que pot ser que en algun moment Joan el Baptista hagués volgut formar part d'aquest moviment. Però el Joan Baptista que nosaltres coneixem ja no és esseni. Alguna cosa va passar perquè deixés el

moviment. Jesús, probablement, en coneix algunes idees que fins i tot influeixen en la seva teologia. I dins el cercle paulí i joànic comencem a trobar terminologia i idees que ja són molt específiques, que probablement tinguin un contacte amb els essenis. La gran pregunta és com arriben aquests materials. No sabem quin contacte va tenir Pau. Probablement no fos directe, podria ser que hagués estat amb grups cristians que haurien conegut aquests materials. En aquest sentit, els rotlles del mar Mort semblaria que tindrien una importància clau per entendre aquestes primeres etapes del cristianisme. Tot condueix a pensar, fins i tot, que hi havia un barri esseni a l'antiga Jerusalem, on la tradició cristiana situa el Cenacle. Probablement, hi hauria hagut una relació amb els cercles essenis que van participar en el naixement de l'Església segons la versió dels Fets dels Apòstols per la Pentecosta.

En quins aspectes de la teologia de Jesús es notaria tal influència?

Per exemple, en la teologia de la pobresa. Jesús mostra una teologia particular on la pobresa no és només material sinó d'humilitat. I precisament als rotlles del mar Mort, els essenis s'autodenominen pobres o pobres d'esperit. És la mateixa terminologia amb la qual s'obre el Sermó de la Muntanya en les versions de Mateu i Lluc.

Exemplars de la versió en castellà del «Péixer d'Habacuc», el primer d'una sèrie editada per Arte Scritta.

Un tresor cultural per a la humanitat

«És un privilegi poder ser agent en la difusió d'aquest tresor cultural; en termes diferents, és com poder jugar amb Messi», ens confessa Adolfo Roitman, curador dels rotlles del mar Mort. El 19 d'octubre passat va impartir una conferència a l'Ateneu Universitari Sant Pacià, a Barcelona, emmarcada en la gira de presentació mundial del *Péixer d'Habacuc*, el primer d'una sèrie que pretén acostar al gran públic els rotlles del mar Mort.

«Com a curador i promotor del projecte el que vull és que arribi a la gent, perquè s'entengui que els rotlles pertanyen a tota la humanitat, i l'única manera de sentir-los com a propis és que en coneguem el contingut», exposa Roitman, mentre firma els exemplars del *Péixer d'Habacuc* en la seva traducció al castellà.

El mateix Adolfo Roitman dirigeix aquest projecte editorial pioner al món. Es tracta d'anar publicant amb l'editorial Arte Scritta els manuscrits en l'idioma original, l'hebreu, la corresponent traducció i una sèrie de comentaris històrics, teològics i literaris que el facin entenedor.

La Terra gira sobre el seu eix cada vegada més lentament.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

La durada d'un dia astronòmic de vegades pateix escurçaments

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

Ha estat una troballa de l'astro-
nomia actual. Ja se sabia, per les
mesures ben precises fetes en ob-
servatoris pels experts en astrofísica,
que la Terra gira sobre el seu eix cada
vegada més lentament. Cosa ben na-
tural, és clar, és que la inèrcia fa que
un cos posat en gir, sempre que no se
l'acceleri per alguna causa externa,
acaba perdent velocitat i parant-se.
El mateix ha de fer, doncs, el nostre
planeta. Però per la seva gran massa
ho farà molt, molt, lentament. S'ha
pogut calcular de quant baixa la seva
velocitat de rotació: és només de dos
mil·lisegons per segle. És admirable
com han pogut calcular els astrò-
noms aquesta xifra amb tanta pre-
cisió. Com també és admirable com
els paleontòlegs, tenint en compte
això, hagin esbrinat la durada del dia
en èpoques geològiques llunyanes.
Si el dia és més curt, hi haurà més
dies a l'any. Examinant les anelles
de creixement dels coralls fòssils, i
comptant els alts i baixos de la seva

formació (o sigui, dia i nit) durant un
any, van arribar a la conclusió que
fa 650 milions d'anys el dia durava
22 hores. I més recent és, encara, la
mesura que s'ha trobat de 18 hores
la duració d'un dia ara fa 2.500 mi-
lions d'anys.

Doncs bé, l'actualitat científica
que us haig d'explicar avui és que de
vegades la Terra fa un moviment con-
trari a aquesta tendència. El 29 de
juny d'enguany va ser un dia de 1,59
mil·lisegons més curt del que li toca-
va, i després gairebé es va repetir el
fenomen el 26 de juliol, dia en què es
va enregistrar un altre escurçament
d'1,50 mil·lisegons. La troballa va
deixar estupefactes els astrònoms.
No van saber trobar-hi cap explicació
satisfactòria. I, que sapiguem nosal-
tres, encara no l'han sabuda donar.
Com veieu, hi ha coses a la ciència
que encara són interrogants. No-
saltres tampoc no hi podem dir res
més. Només comunicar-vos aquesta
notícia que ens ha arribat.

TRADICIONS REMEIERES

El cigró i les seves propietats

**FRA VALENTÍ SERRA
DE MANRESA**

Arxiver dels Caputxins

El cigró o ciuró (llat. *Cicer arietinum*; cast. *garbanzo*) és un llegum que, molt possiblement, sigui originari del sud-oest de Turquia. A la conca mediterrània es conreen cigrons des de fa més de 7.500 anys i, encara avui, és un dels elements més destacats de la nostra cultura gastronòmica. La mata, la cigronera, és d'un conreu molt poc exigent i no necessita ser regada, de manera que és un llegum molt adient per ser sembrat en terres de secà i, àdhuc, en terrenys àrids i poc compactes. Amb tot, la seva creixença es pot veure afectada per la mosca de la cigronera (llat. *Agromices ciceri*), que fa la posta dels seus ous a les fulles de la cigronera i que, en néixer les larves, les foraden. La cigronera també es pot veure afectada per una malura anomenada «*rabia, que procede de las lluvias y rocíos seguidos de un sol fuerte*» (*El huerto medicinal*, 122). Els antics tractats agraris coincideixen a posar de manifest que el conreu del cigró és molt beneficiós per a la terra, ja que «*el cultivo del garbanzo bonifica el terreno, por lo poco que absorbe y por la sombra que da a la superficie donde vegeta*» (*ibíd.*).

El cigró té una importància enorme en el camp de l'alimentació, àdhuc la del bestiar, ja que el fullam de la

cigronera —tant verd com sec— és un dels millors farratges i, alhora, la fulla, com a planta remeiera, gaudeix d'algunes propietats diürètiques i antisifilitiques. Amb la farina dels cigrons, els antics infermers conventuals en preparaven una mena de pasta per fer pegats i cataplasmes: «*La harina de garbanzos se emplea en cataplasmas resolutivas y su cocimiento es diurético*», escriviren els antics religiosos (T. A., *Recetario*, s. f.).

Els cigrons ja formaren part de la dieta dels antics egipcis i, també, dels grecs i romans. Són uns llegum amb un alt percentatge de proteïna i, si es combina la seva ingesta amb cereals, acaben per assolir el mateix valor proteic de la carn. Els cigrons se solien menjar torrats amb sal i, particularment, bullits dins d'una olla o marmita. La seva destacada aportació de calories i d'hidrats de carboni d'absorció lenta converteix el cigró en una beneficiosa font d'energia per a l'organisme. Recentment els científics han posat en relleu la seva destacada aportació de minerals (fòsfor, ferro, potassi i magnesi) i, sobretot, la seva riquesa en fibra, que ajuda a millorar el trànsit intestinal en combatre el restrenyiment i els paràsits intestinals. A l'article vinent us vull parlar, si a Déu plau, sobre el fajol.

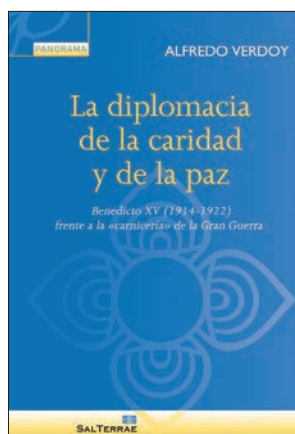

Els cigrons són un dels elements més destacats de la nostra cultura gastronòmica.

DANIEL ARASA*¿Tú por aquí?*

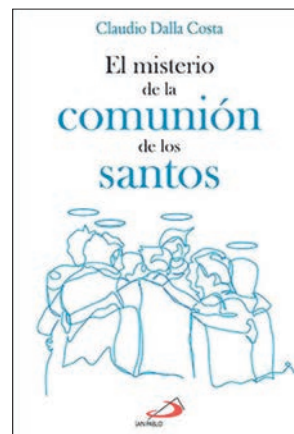
Ediciones Carena, 2022, 170 pàg.

L'autor exposa en aquestes pàgines diàlegs que espera mantenir al cel amb polítics, metges, escriptors... que l'han impactat. N'hi ha que els ha conegut en vida; d'altres, per les lectures. Hi desfilen des de Churchill fins a la Pasionaria, Malthus o Chesterton. A través d'ells dona una visió de molts esdeveniments amb perspectiva d'eternitat.

ALFREDO VERDOY*La diplomacia de la caridad y de la paz*

Sal Terrae, 2022, 280 pàg.

En el context de la Gran Guerra (1914-1918), el papa Benet XV va ser un dels líders mundials que va defensar una pau justa, universal i duradora. Va desenvolupar una acció diplomàtica centrada en la protecció dels més indefensos: els presoners de guerra, les vídues desamparades i els centenars de milers de fills orfes i famolencs.

CLAUDIO DALLA COSTA*El misterio de la comunión de los santos*

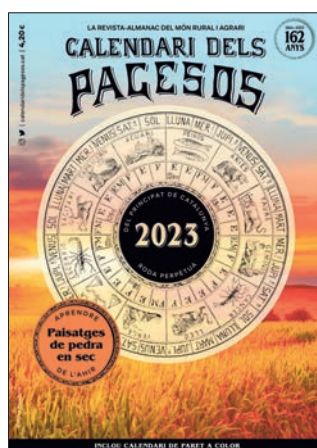
San Pablo, 2022, 232 pàg.

El dogma de la comunió dels sants és un dels misteris més bells que la voluntat divina ha disposat per al nostre bé. L'autor ens el descriu de manera original, senzilla i eficaç, i ho fa a través de sants coneguts i sobretot desconeguts, que viuen per a Déu i per al promís; models propers i imitables.

DELFI DALMAU*Del so a la lletra*

Voliana Edicions, 2022, 300 pàg.

Delfí Dalmau i Gener (1891-1965) va ser un pedagog i escriptor que va estar sempre a l'avantguarda cultural. Ara el seu fill Delfí Dalmau i Argemir recull en aquest llibre una sèrie d'articles del seu progenitor sobre llengua, interlingüística, sociolingüística i esperanto. També hi ha textos autobiogràfics i escrits d'ètica o comportament humà.

AUTORS DIVERSOS*Calendari dels Pagesos 2023*Publicacions Tomàs, 2022, 56 pàg.
(més un calendari de 4 pàg.)

El *Calendari dels Pagesos* és un almanac editat a Catalunya des del 1861. És la publicació actual en llengua catalana que fa més anys que s'edita ininterrompudament. Inclou informació de llunacions, eclipsis, visibilitat de planetes, santoral, celebracions de fires, mercats i festes majors a Catalunya i consells agrícoles i ramaders.

JOSEP ESPUNYES*1.000 dites ponentines*

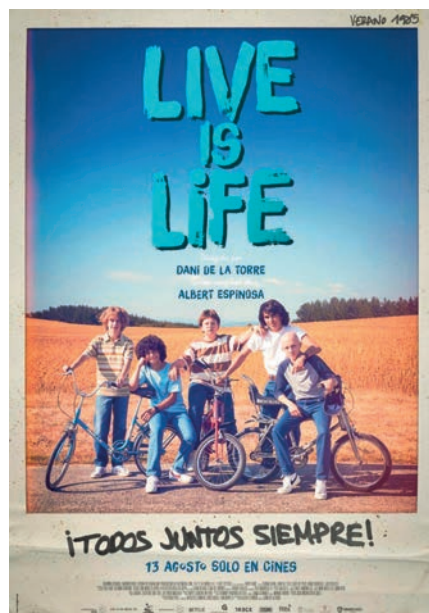
Edicions de 1984, 2022, 160 pàg.

Del món pagès, juntament amb la creença religiosa i la cultura llatina, és d'on provenen la majoria de les dites que es recullen en aquesta obra, un veritable tresor de llengua i de saviesa popular que s'ha anat formant al llarg de molts segles d'història. Un extraordinari patrimoni immaterial que enriqueix la nostra capacitat d'expressió.

CRÍTICA DE CINEMA

JOSAN MONTULL

Salesià

**LIVE IS LIFE.
LA GRAN AVENTURA**

DIRECCIÓ: Dani de la Torre

GUIÓ: Albert Espinosa

MÚSICA: Manuel Riveiro

REPARTIMENT: Adrián Baena,

Juan del Pozo, Raúl del Pozo,

David Rodríguez,

Javier Casellas

Espanya, 2021

Viatge amb esperança

L'adolescència, el pas de la infantesa a la vida adulta, amb les seves alegries i amargors, ha estat un tema recurrent en el cinema. Aquest cop, el director Dani de la Torre, especialitzat en cinema d'acció, ens ofereix en aquesta *Live is life* una obra senzilla i atractiva que reflexiona sobre la pèrdua de la innocència.

Estiu 1985. Com cada any, en Rodri deixa Catalunya i viatja amb la família al poble gallec dels seus pares per retrobar-se amb la seva colla. Els cinc amics planegen escapar-se la nit de Sant Joan a buscar una flor màgica que, segons explica la llegenda, creix al cim d'una muntanya i pot fer que els desitjos es facin realitat. Necessiten la flor perquè el pare d'un d'ells està en coma després d'haver patit un accident i, a més, un dels nois de la colla té càncer.

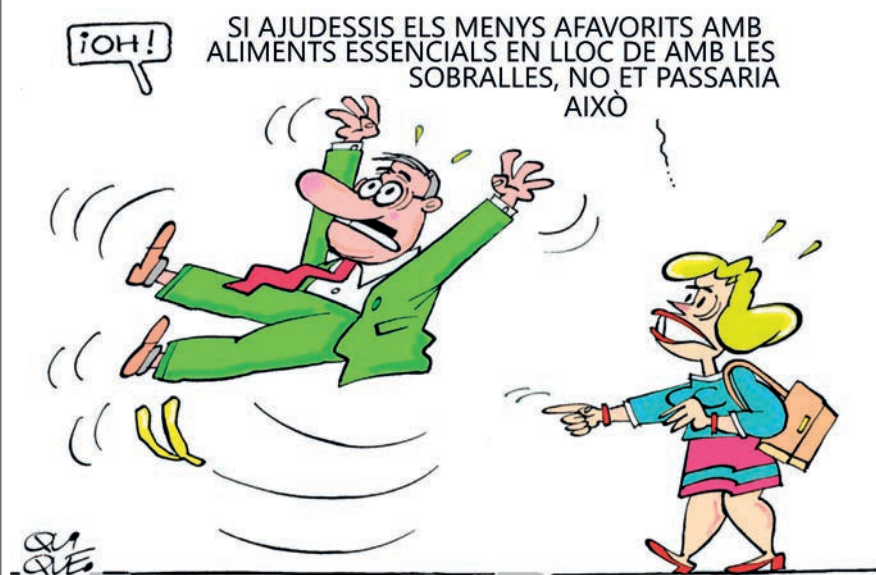
En el viatge amb bicicleta hauran de superar moltes adversitats: una banda delictiva que els persegueix, continuar el camí sense bicicleta, buscar-se aliment i refugi sota la pluja.

Els grans temes de la vida aniran apareixent en el trajecte: l'amistat, la mort, l'amor, la família... el seu

viatge, com no podia ser d'altra manera, serà un viatge cap a l'interior d'ells mateixos, en què descobriran el més formidable però també el més tràgic de madurar i créixer.

Al final del film, un d'ells torna a casa, va a l'habitació dels seus pares i els diu: «Papa, mama, voldria parlar amb vosaltres.» Aquesta és la clau de lectura de la pel·lícula: els adolescents necessiten l'escolta, el diàleg i les paraules d'adults que els estimin per poder entendre un món que, lluny de ser idíl·lic, és tan bonic com dur i apassionant.

Els cinc nois protagonistes estan fantàstics i destil·len una frescor i una naturalitat extraordinàries. El film es veu molt bé. Ideal per a tota la família. Molt adequat per ser vist per nois i educadors junts i començar després una conversa sobre la història visionada... una conversa sobre nosaltres mateixos.

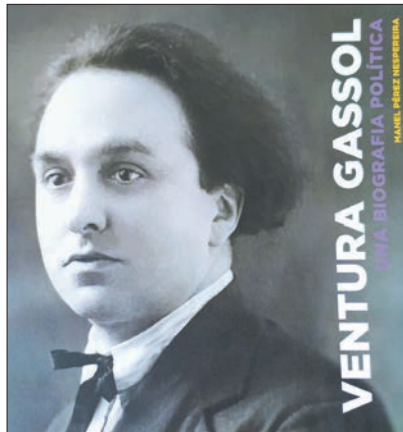
AMB BON HUMOR

CRÍTICA LITERÀRIA

JOSEP M. GRAU PUJOL
Historiador

Biografies catalanes

MANEL PÉREZ NESPEREIRA

Ventura Gassol.
Una biografia política
Fundació Josep Irla, 2022, 272 pàg.

Nat el 1893 a la Selva del Camp, Ventura Gassol va estudiar entre el 1903 i el 1913 al Seminari de Tarragona, on es desvetlla la seva consciència catalanista, malgrat que no acaba la carrera sacerdotal. El 1914, de la mà de Lluís Folch i Torres, ingressà a la Lliga Regionalista; dos anys després entra a treballar a l'Ajuntament de Barcelona (comissió de cultura). Amb la dictadura riverista, el 1924 s'exilia a França i s'afilia a l'Estat Català. Posteriorment, a causa dels Fets de Prats de Molló, és detingut i empresonat. El 1927 és alliberat i passa a Bèlgica; l'any següent es refugia a Xile, a Cuba i als Estats Units.

El 1930 torna a Catalunya. Un any més tard participa en la fundació d'Esquerra Republicana. Amb el restabliment de la Generalitat, és nomenat conseller de cultura; des d'aquest càrrec promourà nombroses accions en l'ensenyament i la cultura, en una tasca hereva de la Mancomunitat. Arran dels fets d'octubre del 1934, novament és empresonat. En esclatar la guerra civil, lluita per salvaguardar el patrimoni artístic i també per protegir la vida d'eclesiàstics, com l'arquebisbe de Tarragona, l'abat de Montserrat, el bisbe de Girona, preveres i altres persones perseguides per la seva ideologia. Més endavant, viurà un segon exili a Europa (França, Bèlgica i Suïssa) i Amèrica (Mèxic). Retorna a la seva enyorada pàtria el 1977, on morirà tres anys després.

El 1979 el convilatà Eufemià Fort i Cogul publicarà la seva biografia. El fons personal de Gassol es conserva a l'Arxiu Nacional de Catalunya, a Sant Cugat del Vallès. El poeta de *Les tombes flamejants* fou protagonista de la política catalana durant més de vint anys i creiem que encara manquen treballs per tal d'aprofundir en la seva figura, com per exemple l'edició seleccionada del seu epistolari i la digitalització del fons documental. El volum s'acompanya d'un ric aparell gràfic i un complet índex onomàstic.

RAUXA

La identitat d'Europa

Un nombre no menyspreable d'europeus es decanten de manera creixent per la dreta més intransigent, seduïts per un llençatge simplista, per receptes dràstiques i per la promesa fàcil d'una societat futura perfecta i ordenada. Aquesta tendència, alimentada sobretot per la degradació social i econòmica, és motiu de preocupació, perquè la història recent d'Europa ens ensenya que quan les proclames de llei i ordre es materialitzen acaben invariablement desembocant en mort i destrucció. Però que aquestes propostes radicals gaudeixin de suport no només ens ha d'amoïnar; hauria de ser, sobretot, motiu de revisió i autocrítica. Abans que l'actitud reaccionària sigui imparable, tenim el deure col·lectiu de reconèixer que el projecte europeu està en crisi, i que els mateixos europeus en som els responsables. Haver posat la confiança de manera gairebé exclusiva en l'economia, concretament en el model capitalista, ha anat buidant de sentit la resta d'àmbits de la nostra existència, també el polític: la democràcia cristiana ja fa anys que es va esvaïr com el fum, fagocitada per la dreta liberal; i la socialdemocràcia ha acabat sent poc més que una gestió grisa disfressada d'eslògans bonics. D'altra banda, la Unió Europea ha acabat reduïda a una realitat estrictament econòmica i burocràtica. Sense rastre d'ànima és impossible que pugui atraure el cor de ningú. Aquesta buidor de sentit tan general es podia anar trampejant quan les coses anaven bé, però ara resulta del tot insostenible. El debat sobre la identitat europea, que no s'ha encetat de debò, ha de passar necessàriament per assumir que té les arrels a Atenes i Jerusalem. Sense reconèixer aquest passat el futur esdevé impossible.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

PARES TEATINS

El **diumenge 20 de novembre**, a les 17.30, concert de la Camerata Metropolitana de Barcelona a favor de la Fundació Mirada de Esperanza; el **dijous 24**, a les 20.00, concert solidari de Nadal amb la Coral L'Antàrtida i la Capella Francesca de Barcelona a l'església de Sant Gaietà (c/ Consell de Cent, 293 - Barcelona).

SANTA CECÍLIA

El **diumenge 20 de novembre**, a les 18.00, concert d'orgue per la festa de Santa Cecília amb Montserrat Torrent a la parròquia de Santa Maria del Remei de Barcelona.

MALALTIA

El **dimecres 23 de novembre**, a les 19.00, presentació del llibre *Acompañar en la enfermedad* de Núria Ferret, a càrrec de Montse Esquerda i fra Valentí Serra al santuari de l'Ajuda (Sant Pere més Baix, 18 - Barcelona).

AJUDANTAJUDAR

El **dijous 24 de novembre**, a les 18.30, Joan Andreu Rocha parla sobre *Noves sensibilitats espirituals* (c/ L'Avenir, 40, entr. 1a - Barcelona).

INTERIORITAT

El **dijous 24 de novembre**, a les 19.00, conferència *Maria Zambrano, tractant amb allò diví* amb Rosa Rius en format presencial i en línia (info@espaipalau.com).

CATALONIA SACRA

El **dissabte 26 de novembre**, a les 11.30, visita guiada *La Pia Almoïna de Barcelona* amb Núria Pujol. Reserves: tel. 693 720 202.

CASAL LOIOLA

El **diumenge 27 de novembre**, a les 10.00, recés d'Advent per a parelles dirigit per Enric Puiggròs, s.j. Més informació: families@casaloiola.org.

Girona

SANT FRANCESC DE SALES

El dimarts 22 de novembre, a les 18.30, taula rodona *Comunicació i veritat* pels 400 anys de la mort de sant Francesc de Sales amb Miriam Díez, Laura Fanals, Gemma Morató i Josep Caselles al Col·legi de Periodistes de Girona.

Lleida

SETMANA DE CINEMA ESPIRITUAL

El **dilluns 21 de novembre**, a les 18.00, projecció de *Papicha* al CaixaForum de Lleida. Presenta: Joan Rosinach.

JOVES

El **cap de setmana del 9 a l'11 de desembre**, a Poblet, la Delegació de Joves de Lleida organitza el recés d'Advent amb Mn. Xavier Navarro. Inscripcions: <https://forms.gle/2n-jETHz6Wr7C1eW7>.

Sant Feliu de Llobregat

SETMANA DE CINEMA ESPIRITUAL

El **dissabte 26 de novembre**, a les 18.00, projecció de *La candidata perfecta* a l'Auditori Casa de Cultura d'Olesa de Montserrat. Presenta: Pilar Puidemon.

Solsona

SANTUARI DEL MIRACLE

El **cap de setmana del 25 al 26 de novembre**, Ikebana d'hivern *El que surt del cor és bo, la retòrica és necessària*. Organitzen: Luis Rubio i Assumpció Ros (tel. 973 291 699).

Tarragona

SETMANA DE CINEMA ESPIRITUAL

El **dimarts 22 de novembre**, a les 19.30, projecció de *Van arribar de nit* al Centre de Lectura de Reus. Presenta: Lluís Bonfill.

Tortosa

MONS. ENRIQUE BENAVENT

El **diumenge 27 de novembre**, a les 17.30, missa de comiat de Mons. Enrique Benavent a la catedral de Tortosa.

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €
Gibraltar i Portugal: 145 €
Resta d'Europa: 222,99 €
Amèrica i Àfrica: 254,19 €
Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

 /catalunyacristiana

 @catcristiana

 catalunya_cristiana

 Catalunya Cristiana

Director: Òscar Martí Navarro
Consiliari: Mn. Miquel Ramón Fuentes
Sotsdirectora: Carme Munté Margalef

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Joan Andreu Parra
Lingüista: Montserrat Pibernat
Fotògraf: Agustí Codinach

Col·laboradors d'aquesta setmana: PJ Armengou, Jaume Balateu, Pilarín Bayés, Lucía Caram, Carmen Castelar, Juanjo Fernández, Lluís Foix, Bernat Folcrà, Montserrat Gas, Antonio Gil, Josep Maria Grau, Mar Herrero, Josep Maria Margenat, Gemma Mir, Ignasi Miranda, Josep Miró i Ardevol, Glòria Monés, Josa Montull, Francesc Nicolau, Joan Palero, Joan Pallarès-Personat, Montse de Paz, Ismael Perálvarez, Valentí Serra, Joan Soler, Sebastià Taltavull, Emili Villegas

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

redaccio@catalunyacristiana.cat
administracio@catalunyacristiana.cat
publicitat@catalunyacristiana.cat
subscripcions@catalunyacristiana.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malsosa

Edita: Fundació Missatge Humà i Cristià

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Dídac Campos (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Macià Grau

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

REDACCIÓ

Els militants de l'ACO van escollir en la 69ena Jornada General que es va celebrar el 12 d'octubre passat Jordi Soriano Márquez per a la responsabilitat de president durant els propers quatre anys. Aquest barceloní, casat i pare de dues filles, prejubilat del sector bancari, està implicat en diversos espais com el Comitè Òscar Romero de Barcelona, la Creu Roja o la comunitat cristiana de Sant Pere Claver del barri del Clot de Barcelona.

L'ACO, un moviment amb 69 anys de vida. Fa venir vertigen posar-s'hi al capdavant?

Famolt de respecte, ja que l'ACO és un moviment amb molta història i amb una línia clara de compromís per part dels seus militants amb els desfavorits, amb la classe obrera i popular, amb l'atenció a persones immigrades i en situació laboral precària i amb un clar compromís amb una Església dels pobres. Seguim el mestratge de Jesús de Nazaret.

Un moviment de laics que volen evangelitzar el món del treball. Com es fa això?

A partir de la realitat de la feina, estudi, àmbit, el militant entra en contacte amb el seu entorn i s'hi involucra, seccions sindicals, comitès d'empresa, realitat dels seus barris amb accions veïnals i socials. Els militants de l'ACO tenen una gran eina de anàlisi de la seva vida i acció a través del mètode de la revisió de vida (Veure-Jutjar-Actuar), que va iniciar el capellà obrer belga Joseph Cardijn. Amb aquest mètode de treball dels equips, els militants analitzen la realitat i la valoren a la llum de l'Evangelí. Després, amb els companys de l'equip, es comparteix l'acció o el compromís a portar a terme.

Fa poc s'ha celebrat la Jornada Mundial pel Treball Decent. Quines llums veieu en aquest àmbit del treball?

Pel que fa a les llums, cal dir que cada cop hi ha més persones compromeses a aconseguir que totes

Jordi Soriano, nou president de l'Acció Catòlica Obrera (ACO)

Jordi Soriano i Rocío Elvira, presidents de l'ACO.

«Cada cop hi ha més persones compromeses a aconseguir que totes les feines siguin dignes»

les feines siguin dignes i que tothom tingui dret a treballar ja que vivim en un Estat de dret (Constitució, Estatut dels treballadors, convenis col·lectius, convenis internacionals, etc.). Malgrat que el dret al treball i a la dignitat de la persona es preveuen en els casos concrets, quan la persona no disposa d'una situació regular a l'Estat espanyol, costa que a tothom li siguin respectats els drets. Aquesta mateixa legislació és la que cal fer valer per vindicar els drets de les persones.

I quines ombres?

La realitat de molta gent obrera als nostres pobles i barris és de precarietat laboral, contractes escombraria, cessaments patronals, deslocalització d'empreses,

dificultat per accedir a la primera feina sense experiència, falsos treballadors autònoms. Si la persona immigrant no obté documentació per treballar —un NIE provisional costa tres anys— no podrà treballar amb contracte laboral i es veurà abocada a l'economia en negre.

Aquest novembre teniu Consell. Què n'espereu?

Espereu que a partir de la reflexió aconseguim revisar el nostre compromís militant i que tinguem força per organitzar accions que canviïn la nostra societat. El Consell és aquest procés de reflexió col·lectiva que ens fa avançar per poder incidir més en la nostra societat canviant. Fer cada cop més visible l'estil de l'ACO d'acollida i compromís obrer al nostre entorn.

ROCA,
100 ANYS
D'HISTÒRIA

més a la teva
botiga Roca
i a **roca.es**

Tota una vida junts formant part
de la vida de moltes famílies, tenint cura
de tu i dels teus.

Roca es projecta cap a un futur
cada vegada més net i confortable,
oferint-te els productes més innovadors,
per fer-te la vida més fàcil.

Ja hem començat a escriure un nou futur
amb tu, el futur comença ara.

Roca